

POLICEJNÍ AKADEMIE ČESKÉ REPUBLIKY V PRAZE

Fakulta bezpečnostně právní

Katedra kriminalistiky

**Kriminalistická identifikace osob podle
ručního písma**

Bakalářská práce

Criminalistic Identification of Persons by Handwriting

Bachelor thesis

VEDOUCÍ PRÁCE

doc. Ing. Jaroslav Suchánek, CSc.

AUTOR PRÁCE

Bárová Tereza

PRAHA
2023

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že předložená práce je mým původním autorským dílem, které jsem vypracovala samostatně. Veškerou literaturu a další zdroje, z nichž jsem čerpala, v práci řádně cituji a jsou uvedeny v seznamu použité literatury.

V Praze, dne 13. 3. 2023

Bárová Tereza

Poděkování

Za odborné vedení mé bakalářské práce, velkou míru trpělivosti a odbornou pomoc při jejím vytváření bych chtěla moc poděkovat doc. Ing. Jaroslavu Suchánkovi, CSc. Poděkování patří také písmoznalkyním z odboru kriminalistické techniky a expertiz KŘP Ústeckého kraje, především kpt. Mgr. Bc. Lucii Blínové za čas, který mi věnovala a za poskytnutí potřebných podkladů. V neposlední řadě rovněž děkuji mé rodině a přátelům, kteří mi byli oporou po celou dobu studia.

ANOTACE

Bakalářská práce se zabývá kriminalistickou identifikací osob podle ručního písma. V teoretické části práce je popsán historický vývoj ručního písma, současně užívané druhy písemného projevu a proces individualizace ručního písma. Dále je pozornost věnována kriminalisticko-technickým možnostem zkoumání ručního písma. Praktická část práce je tvořena vlastní expertizou sporné listiny a srovnávacích materiálů. Z hlediska přehlednosti je rozdělena do dvou oddílů. První oddíl zkoumá, zda celou spornou písemnost psal pouze jeden pisatel. Druhý oddíl se zaměřuje na jeho identifikaci. K tomuto výzkumu bylo využito kombinace kvalitativních metod, skládajících se z metody analyticko-syntetické, srovnávací a grafometrické.

KLÍČOVÁ SLOVA

kriminalistická identifikace * expertiza * ruční písmo * rukopis * písmo * písmoznalec * písmoznalectví * pisatel * znalecký posudek

ANNOTATION

The Bachelor thesis deals with the forensic identification of people by handwriting. The theoretical part of the thesis describes the historical development of handwriting, the types of written expression used at the same time, and the process of individualisation of handwriting. Furthermore, attention is paid to the forensic-technical possibilities of examining handwriting. The practical part of the work consists of the actual expertise of the disputed charter and comparative materials. In terms of clarity, it is divided into two sections. The first section examines whether only one writer wrote the entire contentious document. The second section focuses on identifying him. This research used a combination of qualitative methods, consisting of analytical-synthetic, comparative and gravimeter methods.

KEYWORDS

forensic identification * expertise * handwriting * manuscript * writing * handwriting expert * forensic handwriting examination * writer * expert evidence

Obsah

Úvod.....	7
1 Historický vývoj ručního písma	9
1.1 Počáteční formy.....	9
1.2 Azbuka.....	12
1.3 Latinka	13
1.4 Číslice	15
1.5 Zkratky	16
2 Současné běžně užívané druhy ručního písma	17
2.1 Kurzívní písmo	17
2.2 Hůlkové písmo	18
2.3 Perličkové písmo	18
2.4 Jiné druhy písma	19
3 Zkoumání ručního písma.....	20
3.1 Objekty zkoumání	21
3.2 Metody zkoumání.....	25
3.3 Grafická stránka.....	25
3.4 Jazyková stránka	27
3.5 Vztah písmonozalectví ke grafologii	28
4 Proces individualizace ručního písma jako nezbytný předpoklad pro možnost individuální identifikace pisatele.....	30
4.1 Ruka pisatele.....	31
4.2 Faktory ovlivňující psaný projev	33
4.3 Vady psaného projevu.....	33

5	Kriminalisticko-technické možnosti zkoumání ručního písma a jejich závěry	36
5.1	Metodika zkoumání – etapa vyhodnocení	36
5.2	Metodika zkoumání – etapa identifikace	37
5.3	Technické prostředky zkoumání	41
5.4	Úloha znalce v trestním řízení	42
6	Praktická část.....	43
6.1	Popis případu.....	43
6.2	Předložené a přiložené materiály	44
6.3	Analýza a komparace sporné písemnosti.....	45
6.4	Analýza a komparace sporné písemnosti se srovnávacími materiály.....	50
6.5	Závěr zkoumání.....	61
	Závěr	62
	Seznam použité literatury.....	64
	Seznam obrázků.....	66
	Seznam příloh.....	68

Úvod

Kriminalistické zkoumání ručního písma se může jevit v dnešní technicky vyspělé době jako zastaralé, ale není tomu tak. Práce člověka je dodnes nenahraditelná, avšak pokročilé techniky lze využít například k usnadnění práce a urychlení času. Těchto prostředků dnes využívají i experti v oboru písmoznalectví.

Na mě, jako civilní studentku policejní akademie bez zkušeností z policejní praxe, působil obor písmoznalectví velice zajímavě. Volba tématu kriminalistické identifikace pisatele podle ručního písma je tak možností k prohloubení znalostí dané problematiky.

Identifikaci pisatele lze provádět prostřednictvím rukopisu, který je jedinečným znakem každého člověka. Je individuální i přes to, že se každý učil psát podle stanovené normy. Ruční písmo slouží k vzájemnému dorozumívání, zaznamenávání a uchovávání myšlenek či informací. Dalo by se považovat za neodmyslitelnou součást života. Zkoumáním ručního písma se zabývají experti v oboru písmoznalectví, kteří využívají jednotlivých metod a postupů k identifikaci pisatele psaného projevu nebo k rozeznání pravosti jednotlivých podpisů, listin či dokumentů.

Tato práce je rozdělena na teoretickou a praktickou část. V teoretické části se pozornost zaměří na historický vývoj ručního písma, který povede od počátečních forem písma až po písmo aktuálně využívané. Druhou kapitolou dojde k seznámení se současně využívanými druhy ručního písma, především s písmem kurzívním, perličkovým a hůlkovým. Třetí kapitolou započne téma zkoumání, ve kterém se charakterizují jednotlivé objekty a metody zkoumání nebo rozdíl mezi samotným písmoznalectvím a grafologií. Čtvrtá kapitola bude pojednávat o individualizaci ručního písma a poslední kapitola rozebere kriminalisticko-technické zkoumání z hlediska metodiky a uvede jednotlivé fáze zkoumání, technické prostředky a také úlohu písmoznalce v trestním řízení. Praktická část práce se zaměří na aplikaci vybraných kvalitativních metod a vlastní analýzu ručního písma za účelem ověření pravosti sporné listiny a identifikaci jejího pisatele.

Cílem práce je využít nasbíraných poznatků z teoretické části práce a aplikovat je na materiálech přiložených v analytické části práce za účelem vyřešení ilustrativního případu.

1 Historický vývoj ručního písma

Jak uvádí Oldřich Menhart v jeho díle, je písmo grafickým projevem člověka, sloužícím k zachycení myšlenek. Vzniklo až v pokročilém stádiu vývoje lidské řeči, která z hlediska ontogenetického (vývoj lidského jedince) i fylogenetického (vývoj společnosti jako celku) byla prvotní. Oproti kresbám, či ornamentům je písmo znakem vyšší kulturní úrovně národů.¹ Vývojem písma, číslic a ostatních grafických znaků (zkratkách či ligatur) se zabývá vědní disciplína pomocné vědy historické – Paleografie. Vzhledem k tomu, že je ruční písmo předmětem expertizy ručního písma, je potřeba se primárně seznámit s jeho historií vzniku a vývojem.²

1.1 Počáteční formy

Paleografie člení počáteční formy písemných projevů podle dvou hledisek – výskytu stop úmyslné „*grafické činnosti na nějakém pevném podkladu*“³ a míry naplnění „*účelu sdělení nebo záznamu*.“⁴

Písmem autonomním, které je označeno za předstupeň písma, je forma písemného projevu, která splňuje alespoň jeden z výše uvedených požadavků. Pokud je naplněn pouze účel sdělení, či záznamu, jedná se o písmo předmětové. To je tvořeno fyzickými objekty – památníky, mohylami či směrovými značkami. Jestliže je postrádán účel sdělení, ale stopy grafické činnosti jsou zřejmé, jedná se o kresebné předstupně písma. Příkladem mohou být přírodní objekty, vrypy na kostech či kresby v jeskyních.

Na otázku, kde se objevilo první písmo světa, neexistuje jednoznačná odpověď, se kterou by dokázali souhlasit všichni badatelé do jednoho. Ovšem za první předstupeň písma lze považovat písmo piktografické. Piktogramem je grafický znak, který formou obrazu znázorňuje jednu celou větu.⁵

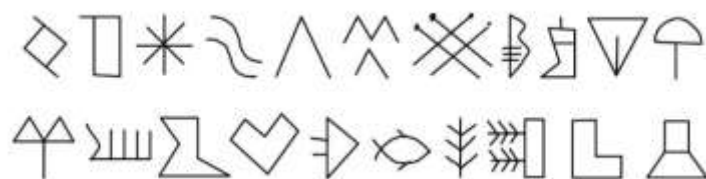
¹ MENHART, Oldřich. *Nauka o písmu*. 5. vyd. Praha: Státní pedagogické nakladatelství, 1981 [cit. 2023-02-26]. ISBN 14-438-81. s. 5.

² Tamtéž, s. 11.

³ Tamtéž, s. 11.

⁴ Tamtéž, s. 11.

⁵ WRIGHT, James. *International encyclopaedia of social and behavioural sciences* [online]. Elsevier, 2014 [cit. 2023-02-15]. Dostupné z: <http://sites.utexas.edu/dsb/tokens/the-evolution-of-writing/>.

Obrázek č. 1 Piktografické písmo (zdroj: autor)

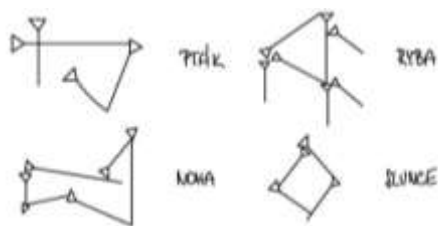
Dalším vývojovým stádiem je písmo ideografické, jinak zvané náznakové. Ideogramy jsou předem domluvené znaky, jejichž významem je slovo nebo jeho důležitá část. Nejzachovalejší ideogramy se nacházejí na území Číny. Oproti piktogramům se ideogramy podstatně zjednodušily, avšak cesta vedoucí k rozvoji písma hláskového je ještě dlouhá. Předcházela ji spousta pokroků formou vývoje nejen společnosti, města, techniky, ale i obchodu.⁶

Obrázek č. 2 Ideografické písmo (zdroj: autor)

Největší rozmach kultury raného středověku se datuje k třetímu tisíciletí před naším letopočtem v dávném Sumeru, odkud se objevují zmínky o klínovém písmu.

⁶ WRIGHT, James. *International encyclopaedia of social and behavioural sciences* [online]. Elsevier, 2014 [cit. 2023-02-15]. Dostupné z: <http://sites.utexas.edu/dsb/tokens/the-evolution-of-writing/>.

Obrázek č. 3 Klínové písmo (zdroj: autor)

Mezitím, co se v Mezopotámii užívalo písmo klínové, Egypťané vynalezli novou formu obrázkového písma – egyptské hieroglyfy. „*Hieroglyf znamená doslova náboženskou řezbářskou práci,*“⁷ kterou lze spatřit v chrámech na náhrobcích, pomnících či nástrojích. Nejdříve se hieroglyfy využívaly pro zaznamenávání činnosti králů a důležitých událostí, později je začali Egypťané využívat pro každodenní potřebu. K rozšíření písma mezi více lidí pomohl vynález zvaný papyrový svitek. Jejich vzdělání vypovídá o pokroku ve vědě i umění.

Obrázek č. 4 Hieroglyfy (zdroj: autor)

Postupným zkracováním jednotlivých znaků vzniklo nejprve písmo hieratické, ze kterého se pak následně vyvinulo písmo démotické, které je již zcela kurzivní. Roku 300 př. n. l. Egypt ztrácí svou samostatnost a nad oběma vzniklými písmi vítězí řečtina.

Fénickou abecedu lze považovat za vůbec první pevně stanovenou abecedu. Nejstarší doložka tohoto písma pochází z 10. století př. n. l. Jejími předchůdci byli kromě egyptských hieroglyfů, hieratického a démotického písma také písma pocházející z Kypru, Kréty a další. Toto písmo se šířilo velice rychle, značnou výhodou tvořil fakt, že jedné hlásce odpovídalo pouze jedno písmeno. Dle autorů Blažka a Valešky vděčí fénickému písmu za svůj původ čtyři z pěti dosud známých systémů.

⁷ BLAŽEK, Petr, VALEŠKA, Jiří a PORADA, Viktor. *Expertiza ručního písma*. 1.vyd. Praha: Kriminální ústav VB, 1984 [cit. 2023-02-26]. s. 13.

Obrázek č. 5 Fénické písmo (zdroj: autor)

Tuto teorii potvrzuje i abeceda antického Řecka, která si prošla určitým vývojem a po rozštěpení utvořila několik dalších druhů. Mezi nejznámější z nich se řadí západořecký a východořecký typ.⁸ Tímto se však pokrok zdaleka nezastavil. Z východořeckého typu vzniklo písmo byzantské, poté cyrilice a nakonec hlaholice (první slovanské písmo). Z typu západořeckého postupně vzniklo písmo etruské, poté falické, a nakonec latinská abeceda.⁹

1.2 Azbuka

Roku 862 n.l. vzniklo první slovanské písmo, které tvořila staroslověnská abeceda. Založil jej byzantský filozof a slovanský apoštol zvaný Konstantin, jenž ke sklonku života přijal jako mnich jméno řeholní – Cyril. Protože Slované do této doby žádné vlastní písmo neměli, vytvořil jim písmo zcela nové. Předlohou mu byla řecká abeceda, kterou podrobil potřebám slovanského jazyka. Toto písmo se dochovalo ve dvou podobách – abecedě cyrilské a hlaholské. Dříve se myslelo, že první vzniklo písmo cyrilské, ale opak je pravdou. Původním písmem slověnským je hlaholice. Samotná cyrilice vznikla až koncem 9. století na Moravě a počátkem 10. století v Bulharsku.¹⁰

⁸ WRIGHT, James. *International encyclopaedia of social and behavioural sciences* [online]. Elsevier, 2014 [cit. 2023-02-15]. Dostupné z: <http://sites.utexas.edu/dsb/tokens/the-evolution-of-writing/>.

⁹ BLAŽEK, Petr, VALEŠKA, Jiří a PORADA, Viktor. *Expertiza ručního písma*. 1. vyd. Praha: Kriminologický ústav VB, 1984 [cit. 2023-02-26]. s. 14.

¹⁰ Tamtéž, s. 15.

Obrázek č. 6 Cyrilská abeceda (zdroj: autor)

Podle Oldřicha Menharta prošla hlaholská abeceda vývojem, který si vysloužil dvě písma příbuzná. Jedná se o hlaholici bulharskou a hlaholici chorvatskou. Cyrilské písmo přejali Bulhaři, Srbové i Rusové. Ruskou formu využívali jako písmo knižní, za civilní formu se považovala její kurzívní obměna. Roku 1710 zavedl Petr Veliký reformu, kde jednotlivá písmena zjednodušil a přizpůsobil latince. Toto písmo se nazývá Graždanka a doposud ji užívají jako tiskové písmo v Rusku, Bulharsku, Srbsku a na Ukrajině.¹¹

1.3 Latinka

Latinskou abecedu, jak uvádějí Blažek s Valeškou, převzali Italikové a Latinové od Etrusků. Jedná se o národ, který je po kulturní stránce nejvyspělejší a rozkládal se na území dnešní Itálie. Ti jej odvodili ze západořeckého písma. Latinka obsahovala původně 21 písmen, scházela zde písmenka „j“, „y“, „x“ a „z“.¹² Kolem 1. století př.n.l. došlo k připojení dvou řeckých písmen „y“ a „z“ a následně v 17. století přibyla ještě písmena „j“, „x“ a „w“, kterými se vývoj latinky uzavřel, a tak se stala úplnou. Celý vývoj lze rozdělit do pěti etap na období: archaické (do 2. stol.), římské (do 4. stol.), raného středověku (do 12. stol.), středověku (do 15. stol.) a novověku (do současné doby).¹³

¹¹ MENHART, Oldřich. *Nauka o písmu*. 5. vyd. Praha: Státní pedagogické nakladatelství, 1981 [cit. 2023-02-26]. ISBN 14-438-81. s. 15.

¹² WRIGHT, James. *International encyclopaedia of social and behavioural sciences* [online]. Elsevier, 2014 [cit. 2023-02-15]. Dostupné z: <http://sites.utexas.edu/dsb/tokens/the-evolution-of-writing/>.

¹³ MENHART, Oldřich. *Nauka o písmu*. 5. vyd. Praha: Státní pedagogické nakladatelství, 1981 [cit. 2023-02-26]. ISBN 14-438-81. s. 16.

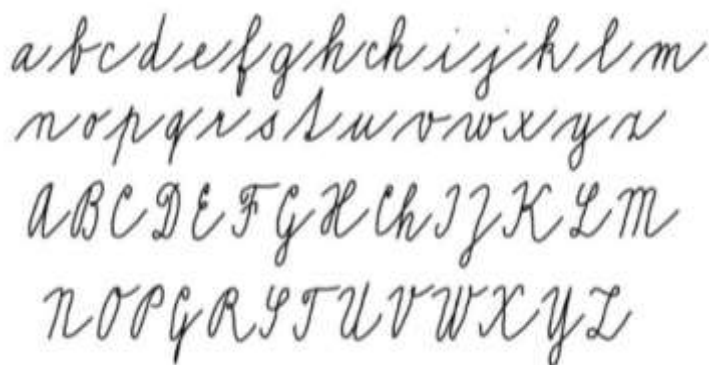
Obrázek č. 7 Archaická latinka (zdroj: autor)

Ve vývoji písmen hraje významnou roli kromě tvaru také výška a velikost. Dle těchto kritérií lze písmo dělit na majuskuli a minuskuli. Při psaní písma majuskulního je výška všech písmen téměř totožná, jedná se o písmo kapitální, unciální, které je o něco okrouhlejší a přezdívá se mu písmo mnišské a na závěr písmo polounciální, jež tvořilo přechod od velkých písmen po písmena malá. U písma minuskulního se výška písmen různí, příkladem jsou národní písma nebo karolinská minuskule.

V 15. století vznikla z důvodu potřeby rychlého psaní renesanční kurzíva, které je přezdíváno rychlopis. Ta je přímou předchůdkyní dnešního písma. Vývoj přinesl změnu ve sklonu a vzájemném spojení písmen. Největší rozvoj kurzívního písma nastal v 19. století s vynálezem ostrého ocelového pera. Do škol byla zavedena latinka až J. F. Tomsou roku 1849. Dříve psali kurentem, jenž vznikl z fraktury a švabachu.

Současné psací písmo by se dalo považovat za písmo tiskací, které je upraveno spořivému pohybu ruky. Tvarovost písma byla vždy ovlivněna vývojem psacích prostředků. Kromě psací latinky se v dnešní době využívá i dalších druhů písma, kterými jsou tiskací latinka, jež je označována jako písmo hůlkové (odpovídá římské kapitálce) a písmo perličkové, které je obdobou karolinské minuskule.¹⁴

¹⁴ BLAŽEK, Petr, VALEŠKA, Jiří a PORADA, Viktor. *Expertiza ručního písma*. 1.vyd. Praha: Kriminologický ústav VB, 1984 [cit. 2023-02-26]. s. 16.

Obrázek č. 8 Školní norma z roku 1932 (zdroj: autor)

1.4 Číslice

Číslicí je značka vyjadřující číslovku, která naskýtá možnost počítání. Jejich původ sahá do 30 tisíc let př. n. l., odkud pochází tzv. věstonická vrubovka. Jedná se o lýtkovou kost vlka, na které bylo vyryto 55 zářezů. Prvními projevy totiž nebyly číslice, ale pouhé čárky či body.¹⁵

V současné době existují v Evropě dva číselné systémy – římský (starší) a arabský (novější). Římský systém se podobá řeckým soustavám. Zápis čísel je tvořen jedincem či skupinou vybraných latinských písmen. Jedná se o tzv. nepoziční číselnou soustavu, která je charakteristická tím, že hodnota číslice není dána pořadím jednotlivých symbolů. Nižší římské číslice by se daly odvodit piktoGRAFICKÝM zobrazením počítání na prstech. Například pro symbol „I“ si lze představit jeden zdvižený prst, pro písmeno „V“ celou dlaň a pro písmeno „X“ by mohlo být charakteristické zkřížení dlaní. Arabský číselný systém pochází z Indie. *„Číslice, které se dnes vyučují současně s výukou psaní, jsou součástí normy kurzívního písma předepsané citovaným výnosem MŠO z roku 1932.“¹⁶*

¹⁵ Vesmír. *Sloužil paleolitický předmět k bijekci mezi prvky dvou množin?* Věstonická vrubovka [online]. [cit. 2023-02-16]. Dostupné z: <https://vesmir.cz/cz/casopis/archiv-casopisu/1997/cislo-6/vestonicka-vrubovka.html>.

¹⁶ BLAŽEK, Petr, VALEŠKA, Jiří a PORADA, Viktor. *Expertiza ručního písma*. 1.vyd. Praha: Kriminální ústav VB, 1984 [cit. 2023-02-26]. s. 24.

I	V	X	L	C	D	M
1	5	10	50	100	500	1000

Obrázek č. 9 Číselný systém římský a arabský (zdroj: autor)

1.5 Zkratky

Jak uvádí ve své knize Blažek s Valeškou, zkratky neboli zkrácená slova se začala využívat především pro zrychlení psaní i úsporu místa na psací ploše. Pověstinou se zkratkami píší slova často užívaná, odborné termíny nebo dlouhé názvy jednotlivých organizací.¹⁷

Původ zkratek sahá až do starověkého Říma, odkud pochází například zkratka „S.P.Q.R.“, která v překladu znamená „senát a lid římský“. Jejím významem je dvojitá vláda, moc je zde rozdělena mezi lid, který si svou vládu volí, a senát, který je tvořen zvolenými zástupci, jež realizují svěřenou moc. Tato zkratka se dříve nacházela na mincích, legionářských standartách, vítězných obloucích a dodnes ji lze spatřit například ve znaku Říma.¹⁸ Zkratkou využívaly i ostatní druhy písem včetně cyrilice a hlaholice.

Počet ustálených českých zkratek není sice vysoký, ale je vyšší, než je tomu tak například v sousedním Německu. „V dnešní době je používání zkratek záležitostí konvence a je určeno pravidly českého pravopisu.“¹⁹

¹⁷ BLAŽEK, Petr, VALEŠKA, Jiří a PORADA, Viktor. *Expertiza ručního písma*. 1.vyd. Praha: Kriminologický ústav VB, 1984 [cit. 2023-02-26]. s. 25.

¹⁸ SPQR. *Portál Antika: Starověký Řím a Řecko* [online]. ©2022 [cit. 2023-02-16]. Dostupné z: <https://spqr.cz/2022/05/09/spqr/>.

¹⁹ BLAŽEK, Petr, VALEŠKA, Jiří a PORADA, Viktor. *Expertiza ručního písma*. 1.vyd. Praha: Kriminologický ústav VB, 1984 [cit. 2023-02-26]. s. 25.

2 Současné běžně užívané druhy ručního písma

Písmo je soustavou grafických znaků národního jazyka, standardizovanou školní normou. Je prostředkem komunikace, slouží k vyjadřování a grafickému zaznamenávání myšlenek. Produktem psaní se stává rukopis, který se odchyluje od normy. Ovlivňuje ho duševní i fyzická činnost pisatele. Písemný projev se dělí na písemné vyjadřování a rukopis. V písemném vyjadřování se hodnotí jazyková stránka projevu, naopak je tomu u rukopisu, kde se zkoumá stránka grafická, která je zároveň předmětem kriminalistického zkoumání ručního písma.²⁰

Ruční písmo lze rozdělit do třech kategorií – na písmo kurzívní, hůlkové a perličkové. Rozdíl mezi těmito kategoriemi je patrný na první pohled, avšak v běžném životě pisatel neužívá pouze jeden druh písma, zpravidla je vzájemně mísí, a tak svůj psaný projev individualizuje.²¹

2.1 Kurzívní písmo

Kurzívní písmo, kterému se jinak přezdívá písmo psací, slouží díky návaznosti jednotlivých písmen k plynulému psaní rukou. Vyučuje se na základních školách a je „*tvarově normalizováno, což znamená, že jsou přesně stanoveny tvary jednotlivých písmen, jejich sklon, velikostní poměry a způsoby vzájemného spojování písmen.*“²² Tato norma pochází z roku 1932. V kurzívní abecedě se nachází 24 malých a 23 velkých písmen, neboť „Y“ nemá normalizovaný tvar. Kurzívní písmo se stalo nejpoužívanějším a zároveň nejvíce zkoumaným písemným projevem při expertize.²³

²⁰ KONRÁD, Zdeněk, PORADA, Viktor, STRAUS, Jiří a SUCHÁNEK, Jaroslav. *Kriminalistika. Teorie, metodologie a metody kriminalistické techniky*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2014 [cit. 2023-02-26]. ISBN 978-80-7380-535-7. s. 142.

²¹ Tamtéž, s. 143.

²² MUSIL, Jan, KONRÁD, Zdeněk a SUCHÁNEK, Jaroslav. *Kriminalistika*. 2. vyd. Praha: C. H. Beck, 2004. Beckovy mezioborové učebnice [cit. 2023-02-26]. ISBN 80-7179-878-9. s. 158.

²³ Tamtéž, s. 158.

„Prosím pěkně... nakresli mi beránka...“
Když stojíme před příliš velkou záhadou, neodvážíme se
neposlechnout. Ačkoliv se mi to zdálo zoe - na tisíce
mil ode všech obydlených míst a + nebezpečí
smrti - nemyslné, vytáhl jsem z kapsy list
papíru a psal pero.

Obrázek č. 10 Ukázka kurzívního písma (zdroj: autor)

2.2 Hůlkové písmo

Jak uvádí ve své knize Straus a kol., hůlkovým písmem, kterému se jinak přezdívá písmo tiskací, se nepíše často a je tomu tak především kvůli jeho složitosti a pomalosti. Využití však nalézá při psaní nadpisů nebo částí textů za účelem optického zvýraznění. Dále v názvech osob, odborných a cizojazyčných výrazech, pro případ obtížné čitelnosti.²⁴

„PROSÍM PĚKNĚ ... NAKRESLI MI BERÁNKA ...“
KDYŽ STOJÍME PŘED PŘÍLIŠ VELKOU ZÁHADOU, NEDOVÁŽÍME
SE NEPOSLECHNOUT. AČKOLIV SE MI TO ZDÁLO ZOE -
NA TISÍCE MIL ODE VŠECH OBYDLENÝCH MÍST A V
NEBEZPEČÍ SMRTI - NEMYSLNÉ, VYTÁHL JSEM Z KAPSY
LIST PAPIRU A PSAL PEREM.

Obrázek č. 11 Ukázka hůlkového písma (zdroj: autor)

2.3 Perličkové písmo

Perličkové písmo se skládá především z písmen malé abecedy. Píše se s ním sice o něco pomaleji než písmem kurzívním, ale zato je hezky čitelné.²⁵

²⁴ STRAUS, Jiří a kol. *Kriminalistická technika*. 3. vyd. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2012 [cit. 2023-02-26]. ISBN 978-80-7380-409-1. s. 111.

²⁵ MUSIL, Jan, KONRÁD, Zdeněk a SUCHÁNEK, Jaroslav. *Kriminalistika*. 2. vyd. Praha: C. H. Beck, 2004. Beckovy mezioborové učebnice [cit. 2023-02-26]. ISBN 80-7179-878-9. s. 160.

„Prosím pěkně ... nakresli mi berdneka ...“
„Když stojíme před příliš velkou zdádkou, neodvážíme se neposlechnout.
Ačkoliv se mi to zdálo zle – na tisíce mil ode všech obydlí
míst a v nebezpečí smrti – nesmyslné, vytáhl jsem z kapsy list papíru
a plnicí pero.“

Obrázek č. 12 Ukázka perličkového písma (zdroj: autor)

2.4 Jiné druhy písma

V roce 2009 představila autorka Radana Lencová novou školní normu s názvem Comenia script, kterou roku 2012 ustanovilo Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy jako alternativu k již existující školní normě. Písmo by mělo být jednodušší, moderní a v mnoha ohledech praktické, protože zohledňuje potřeby dysgrafiků, leváků, handicapovaných žáků i žáků bilingvních.²⁶

A	B	C	Č	D	Ď	E	F	G	H	Ch	I	J	K	L	M	N
Ň	O	P	Q	R	Ř	S	Š	T	Ť	U	V	W	X	Y	Z	Ž
a	b	c	č	d	ď	e	f	g	h	ch	i	j	k	l	m	n
ň	o	p	q	r	ř	s	š	t	ť	u	v	w	x	y	z	ž

Obrázek č. 13 Comenia script (zdroj: autor)

Kromě výše zmíněného písma se lze v praxi setkat i s jinými druhy zápisů, které ovšem nejsou pro kriminalistické zkoumání nijak podstatné, příkladem mohou být notové záznamy či stenografické písmo (těsnopis).²⁷

²⁶ Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy. *Comenia script jako alternativní písmo pro školáky* [online]. Praha: , ©2012 [cit. 2023-02-21]. Dostupné z:

<https://www.msmt.cz/ministerstvo/novinar/comenia-script-jako-alternativni-pismo-pro-skolaky>.

²⁷ MUSIL, Jan, KONRÁD, Zdeněk a SUCHÁNEK, Jaroslav. *Kriminalistika*. 2. vyd. Praha: C. H. Beck, 2004. Beckovy mezioborové učebnice [cit. 2023-02-26]. ISBN 80-7179-878-9. s. 160.

3 Zkoumání ručního písma

Studium sporných a srovnávacích materiálů směřuje k identifikaci pisatele či autora textu. Pro ztotožnění pisatele je třeba zaměřit své zkoumání na grafickou stránku rukopisu. Určení totožnosti autora naopak cílí na jazykovou stránku dokumentů psaných například i na psacím stroji či počítači.

Zkoumané materiály lze dělit podle kvantity na souvislé a izolované jazykové projevy. Příkladem souvislého jazykového projevu může být životopis, dopis či úřední záznam. Izolovaným jazykovým projevem je myšlen podpis, číslice či zkratka. Dále lze tyto manuskripty dělit podle jejich motivace na spontánní a nespontánní rukopis jazykového projevu. Nespontánní rukopis lze dále rozdělit na rukopis úmyslně měněný, který slouží k zakrytí pachatele, a na bezděčně měněný, kterého ovlivňují vnitřní a vnější faktory pisatele.²⁸

Výsledkem dlouholetých expertiz ručního písma, výzkumů a experimentů je odhalení několika základních principů, které vedou k objektivní identifikaci pisatele.

Dle Strause a kol. se sem řadí tyto principy:

- stereotypnost jinak řečeno neměnnost pohybů, vyskytuje se v rámci jednoho rukopisu nebo mezi rukopisy, které byly napsány v různých časových úsecích,
- zachovatelnost, tedy schopnost reprodukce pohybů při psaní v různých situacích,
- součtu odchylek, které jsou uvnitř rukopisu kterékoliv osoby menší než mezi daným rukopisem a jakýmkoliv jiným,
- součtu shod, jež jsou uvnitř rukopisu kterékoliv osoby větší než mezi daným rukopisem a jakýmkoliv jiným.²⁹

Proces psaní je velice komplikovaný, skládá se z technického, grafického a pravopisného návyku.

²⁸ MUSIL, Jan, KONRÁD, Zdeněk a SUCHÁNEK, Jaroslav. *Kriminalistika*. 2. vyd. Praha: C. H. Beck, 2004. Beckovy mezioborové učebnice [cit. 2023-02-26]. ISBN 80-7179-878-9. s. 160.

²⁹ STRAUS, Jiří a kol. *Kriminalistická technika*. 3. vyd. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2012 [cit. 2023-02-26]. ISBN 978-80-7380-409-1. s. 112.

U technického návyku záleží na správném držení psací potřeby, úhlu papíru i vhodné podložce. Pro grafický návyk je charakteristická schopnost rychle a jasně ztvárňovat tvary písmen, znaků a číslic. *„Pravopisný návyk je charakterizován znalostí pravidel používání grafémů při vyjadřování obsahu textu.“*³⁰

*„Z fyziologického hlediska proces psaní probíhá podle zákonitostí analyticko-syntetické činnosti mozkové kůry a je řízen centrálně z nervového ústředí. Vlastní formování dynamického stereotypu psaní je založeno na vytváření dočasných spojů v šedé kůře mozkové, tj. na vytváření podmíněných reflexů. U každého jedince není dynamický stereotyp příliš pevný, ztěžuje pak přizpůsobování v nových podmínkách, zatímco nevypracovaný naopak nedovoluje stereotypní jednání ani v běžných situacích.“*³¹

Ruční písmo prochází u každého pisatele změnami. Od třinácti let obsahuje individuální znaky, které lze v materiálech rozpoznat. Kvalita písma je ovlivněna nejen frekventovaností používání, grafickou stránku ovlivňují i vnitřní a vnější faktory. Do skupiny vnitřních faktorů patří anatomicko-fyziologické dispozice, stupeň zručnosti při psaní a motivace. Tyto faktory ovlivňuje stav pisatelova organismu a psychické vlastnosti. Vnější faktory jsou charakterizovány prostředím, ve kterém se pisatel při psaní nachází. Řadí se sem poloha pisatele, prostor a povaha psacích potřeb spolu s psací podložkou.³²

3.1 Objekty zkoumání

Objekty grafického zkoumání písma jsou sporné a srovnávací materiály. Srovnávací materiály jsou tvořeny všemi písemnostmi, u kterých je pisatel nepochybně znám. Do kategorie sporných materiálů spadají ostatní písemnosti, u nichž pisatel není znám. U těchto materiálů nemusí jít o podvrh celého textu, ale jen určitých částí, či podpisů. Často se jedná o *„anonymní či pseudonymní dopisy (pomlouvačné, výhružné, vyděračské), stížnosti, letáky, pamflety, novinové*

³⁰ STRAUS, Jiří a kol. *Kriminalistická technika*. 3. vyd. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2012 [cit. 2023-02-26]. ISBN 978-80-7380-409-1. s. 112.

³¹ Tamtéž, s. 113.

³² MUSIL, Jan, KONRÁD, Zdeněk a SUCHÁNEK, Jaroslav. *Kriminalistika*. 2. vyd. Praha: C. H. Beck, 2004. Beckovy mezioborové učebnice [cit. 2023-02-26]. ISBN 80-7179-878-9. s. 145.

*články a závadné texty nejrůznějšího obsahu.*³³

Aby nedošlo při zajišťování sporného materiálu k znehodnocení, je třeba dodržovat několik zásad. Každý list zajištěného materiálu se vloží zvlášť mezi dva měkké papíry a společně se uloží do tvrdých označených desek. Psací potřeby se vždy zasílají odděleně. V případě nalezeného kopírovacího papíru se musí dbát významné opatrnosti, aby se do desek společně se zajištěným materiálem neumístily i tvrdé předměty. Veškeré písemnosti se skladují v suchu, chladu a bez přístupu chemikálií.

Pro zvýšení úspěšnosti identifikace je třeba držet se dvou základních pravidel. Původnosti, text musí být zcela nedotčený bez razítek či nálepek a úplný, pozornost je třeba věnovat i nalezeným ústřížkům, zbytkům či doplňkům. V případě anonymních nebo výhružných dopisů se k posouzení zasílá i obálka.³⁴ Typickým rysem je nadřazené postavení sporného materiálu nad materiál srovnávací, který je na něm závislý. Znalec se snaží o navození podobného působení vnitřních a vnějších faktorů při zhotovování srovnávacích materiálů, při kterých vznikly písemnosti sporné. Ovlivňuje je působení vnitřních a vnějších faktorů. Vnitřní faktory se dají jen stěží navodit, o něco snazší je to s vnějšími faktory.³⁵

Sporné a srovnávací materiály by se měly shodovat alespoň v základních hlediscích:

- *„druhem písarského projevu*
- *směrem odchylky od písarského optima*
- *časovou vazbou*
- *rozsahem*
- *psacími prostředky a písarskou polohou*³⁶

³³ MUSIL, Jan, KONRÁD, Zdeněk a SUCHÁNEK, Jaroslav. *Kriminalistika*. 2. vyd. Praha: C. H. Beck, 2004. Beckovy mezioborové učebnice [cit. 2023-02-26]. ISBN 80-7179-878-9. s. 164.

³⁴ KONRÁD, Zdeněk, PORADA, Viktor, STRAUS, Jiří a SUCHÁNEK, Jaroslav. *Kriminalistika. Teorie, metodologie a metody kriminalistické techniky*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2014 [cit. 2023-02-26]. ISBN 978-80-7380-535-7. s. 145.

³⁵ Tamtéž, s. 146.

³⁶ MUSIL, Jan, KONRÁD, Zdeněk a SUCHÁNEK, Jaroslav. *Kriminalistika*. 2. vyd. Praha: C. H. Beck, 2004. Beckovy mezioborové učebnice [cit. 2023-02-26]. ISBN 80-7179-878-9. s. 165.

Srovnávací materiály se dělí dle motivace vzniku na ukázky písemných projevů a zkoušky psaných projevů. Ukázky písma jsou ručně psané jazykové projevy evidentně známého pisatele, které vznikly bez jeho vědomí, že budou použity ke zkoumání. Ideálními ukázkami jsou písemnosti vzniklé v podobných podmínkách a těsně před vznikem sporného materiálu. Zkoušky písma jsou ručně psané jazykové projevy pořízené před svědkem, které vznikly se záměrem, že budou použity ke zkoumání. Pravost pisatele nejde zpochybnit. Nevýhodou těchto písemností je nedostatek spontánnosti a možnost vědomé záměny psaného projevu.³⁷

Při realizaci zkoušky psaného projevu je nezbytné:

- napodobit okolnosti, za kterých vznikla sporná písemnost
- nachystat vyhovující text v dostatečném rozsahu
- obeznámit se s textem
- určit pořadí zkoušky
- vymežit rozsah zkoušky

Zkoušku psaného projevu lze uskutečnit čtyřmi způsoby: diktátem, opisem, obrázkovou metodou a doplňováním vět.

a) Diktát

Diktát je základní metodou, při níž lze ovlivnit pisatelův projev. Změnou rychlosti diktování se psaní zautomatizuje a částečně tak brání záměrné záměně písma. Psychologové doporučují začít v úvodu neutrálním textem a až poté následovat textem afektogenním, neboť se pisatelova pozornost po úvodu snižuje. Diktovat by se mělo po celou dobu monotónně a se stejným důrazem. Pro zdárné složení zkoušky písma prostřednictvím diktátu je zapotřebí dodržet několik pravidel:

- napodobit podmínky, při kterých byl psán sporný text
- zajistit ničím nerušený průběh zkoušky
- mít v zásobě dostatek neutrálních i afektogenních textů
- rozhodnout pořadí diktátů, zda se budou texty diktovat za sebou nebo střídavě

³⁷ MUSIL, Jan, KONRÁD, Zdeněk a SUCHÁNEK, Jaroslav. *Kriminalistika*. 2. vyd. Praha: C. H. Beck, 2004. Beckovy mezioborové učebnice [cit. 2023-02-26]. ISBN 80-7179-878-9. s. 166.

- obeznámit se s textem
- diktovat monotónně
- pravopisné chyby diktovat nezřetelně, pisatelovi je tak umožněno využít jeho běžný pravopis
- určit změny rychlosti při diktování, s rostoucí únavou je doporučeno zvyšovat rychlost.³⁸

b) Opis

Výhodou opisu je snazší dosáhnout ideální rychlosti pisatelova psaní, aktivuje se tak jeho běžný rukopis. Tato zkouška je využitelná pouze pro kurzívní písmo. Nevýhodami jsou rychlejší únava pisatele, nemožnost rozpoznat znaky obecné roviny a nutnost mít natištěnou předlohu, která se nesmí shodovat se sporným materiálem.

c) Obrázková metoda

Obrázkovou metodou se rozumí proces, při kterém zkoušející předkládá zkoušenému kresby, či fotografie v předem určeném pořadí a zkoušený popisuje vlastními větami jejich obsah. Pro úspěšné složení této zkoušky je důležitý dostatek obrázků, kterým zkoušený musí rozumět. Motivem mohou být věci zcela neutrální nebo mohou mít obsahem blízko ke spornému materiálu. Tato zkouška je náročná pro oba zúčastněné. Její výhodou je upoutání pozornosti zkoušeného, při níž sám vymýšlí a sestavuje věty, oba tyto faktory mu značně ztěžují úmysl měnit rukopis.

d) Doplnování vět

Tato zkouška spočívá v doplňování nedokončených vět zkoušeným podle jejich smyslu. Po dokončení každé série vět se zkoušený na list papíru podepíše a list odevzdá. Zkoušející list označí pořadovým číslem a zkouška může pokračovat dál. Popisuje se pouze jeden list papíru a v případě zkoušky podpisů se každý podpis píše na papír zvlášť. Před zkouškou je nutné seznámit zkoušeného se smyslem celé zkoušky.³⁹

³⁸ KONRÁD, Zdeněk, PORADA, Viktor, STRAUS, Jiří a SUCHÁNEK, Jaroslav. *Kriminalistika. Teorie, metodologie a metody kriminalistické techniky*. Pízeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2014 [cit. 2023-02-26]. ISBN 978-80-7380-535-7. s. 147.

³⁹ Tamtéž, s. 148.

3.2 Metody zkoumání

Metody zkoumání se řadí do dvou hlavních skupin. První skupinou jsou metody kvalitativní, jež spočívají v optickém pozorování, k němuž je zapotřebí dlouhodobý výcvik a vyvinuté myšlení. V současnosti se nejvíce využívá metod analytických, srovnávacích a grafometrických, „jejichž cílem je na základě co nejpřesnějších měření analyzovat všechny komponenty sporných i srovnávacích materiálů, následně pak provést jejich syntézu a porovnání mezi sebou.“⁴⁰ „Analytická metoda se dělí na analýzu psacího pohybu a na analýzu písma jako hotového produktu.“⁴¹ Srovnávací metodu lze využít při srovnávání písma s písemným či nepísemným projevem, jemuž se blíže věnuje obor grafologie. V prvním případě lze písmo srovnávat:

- a) s ideálním písmem z hlediska kvality ukázek,
- b) s normou písma,
- c) s ukázkou písma od osoby neznámé,
- d) s ukázkou písma osoby známé.

Grafometrická metoda je založená na měření jednotlivých tahů písma, jejich velikosti, přítlaku, sklonu či rytmu pohybu. Toto měření se neprovádí na dané písemnosti, nýbrž na jejím zvětšeném snímku. Do této kategorie dále spadají metody intuitivní, grafologické, patografické a funkcionální. Druhou skupinou jsou metody kvantitativní, které umožňují převod údajů kvalitativních na údaje kvantifikovatelné, které lze měřit ručně či strojově.⁴²

3.3 Grafická stránka

Grafickou stránku psaného projevu vymezují dle Blažka a Valešky prostředky, které se utváří od počátku psaní po dopsání celé písemnosti. Těmito prostředky jsou rovina, úroveň a hledisko.

⁴⁰ KONRÁD, Zdeněk, PORADA, Viktor, STRAUS, Jiří a SUCHÁNEK, Jaroslav. *Kriminalistika. Teorie, metodologie a metody kriminalistické techniky*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2014 [cit. 2023-02-26]. ISBN 978-80-7380-535-7. s. 148.

⁴¹ BLAŽEK, Petr, VALEŠKA, Jiří a PORADA, Viktor. *Expertiza ručního písma*. 1.vyd. Praha: Kriminalistický ústav VB, 1984 [cit. 2023-02-26]. s. 120.

⁴² Tamtéž, s. 121.

Rovina je základní kategorií při zkoumání písma, která je ovlivněna strukturou pravopisu. Úroveň je konkrétní hladinou ve zkoumané rovině, kde se uplatňují jednotlivá hlediska. Hlediskem je jednotka nacházející se v rovině, jež má třídící funkci. Zkoumání této stránky písemného projevu se provádí ve dvou rovinách.

Obecnou rovinu lze chápat jako grafickou úpravu písemného projevu, která je definována čtyřmi základními úrovněmi. V první úrovni se zkoumá písemnost jako celek prostřednictvím sedmi základních hledisek: „*celkový dojem, struktura, umístění, uspořádání, velikost, tvar a jiné náležitosti*.“⁴³ Druhá úroveň se zaměřuje na znaky popisující odstavce dané písemnosti. Do třetí úrovně se řadí znaky všeobecné pro každý řádek a poslední úrovní je slovo jako základní jazyková jednotka. Z praktického hlediska se však písemnost zkoumá v jiném pořadí. Postupuje se podle obvyklého členění jednotlivých částí písemnosti: „*celá písemnost, adresa včetně zpáteční, nadpis, oslovení, datum, motto, doprovodné kresby, okraje, strany, post scriptum, podpis a zakončení*.“⁴⁴

Zvláštní rovinu lze označit za techniku psaní, která se skládá ze tří úrovní analýzy psaného projevu. Jedná se o multikomponenty, komponenty a dílčí komponenty. Multikomponenty jsou graficky nedělitelné celky dvou a více písmen. Mezi komponenty se řadí malá a velká písmena abecedy, diakritická a interpunkční znaménka. Dílčími komponentami jsou pouze části písmen či znaků. Z hlediska zvláštní roviny se analyzuje sedm základních hledisek: „*směr, proporce, těmi je myšlená šířka, délka či výška, dále plynulost, posloupnost a umístění psacího pohybu a sklon včetně jiných náležitostí psacího pohybu*.“⁴⁵

Cílem celkové analýzy sporných a srovnávacích materiálů z hlediska obecné a zvláštní roviny je nalézt znaky, které mají identifikační, či průvodní význam. Identifikační znaky slouží k rozpoznání totožnosti pachatele, znaky průvodní objasňují okolnosti a podmínky, za kterých psaný projev vznikl.⁴⁶

⁴³ BLAŽEK, Petr, VALEŠKA, Jiří a PORADA, Viktor. *Expertiza ručního písma*. 1.vyd. Praha: Kriminologický ústav VB, 1984 [cit. 2023-02-26]. s. 135.

⁴⁴ Tamtéž, s. 136.

⁴⁵ Tamtéž, s. 142.

⁴⁶ Tamtéž, s. 146.

Ke zkoumání ručního písma se využívá technických prostředků, které lze rozlišit dle jejich účelu na prostředky zkoumající proces psaní a na prostředky zaměřené na výsledný produkt psaní. K nejčastěji využívaným technickým prostředkům se řadí: „měřítka a měrky, lupy, mikroskopy, stereomikroskopy, episkopy nejčastěji s pomocnými rastry, přístroje na měření psací síly na hrotu psacího prostředku, přístroje na měření rychlosti psaní, prověřování koordinace psacích pohybů apod.“⁴⁷

3.4 Jazyková stránka

Obor jazykové expertizy je poměrně mladý, vznikl s úmyslem rozšířit okruh možností pro identifikaci osob. Zaměřuje se na autory písemných projevů, tedy osoby, které písemnosti stylizují. „Jazykovou expertizu lze využít v různých stádiích trestního řízení, ale i v operativně pátrací činnosti orgánů Policie ČR.“⁴⁸ Rozdělit ji lze do dvou etap.

V první etapě se expertiza zaměřuje na osobu autora – odhaduje jeho věk, vyjadřovací schopnosti, záliby, příslušnost k místu a další. V případě, že mají experti k dispozici více sporných materiálů, vyhodnocují, zda materiály pocházejí od stejného autora, nebo jej stylizovalo více osob. Vzniklým podezřením vůči konkrétní osobě započíná běžet druhá etapa. Zde už je znalcům k dispozici sporný materiál, díky němuž mohou přistoupit k individuální identifikaci autora. Naskytnutá možnost porovnání textů napsaných různým druhem písma nebo vyhotovených na jiné technice se zdá být velkou výhodou. Výběr použitých jazykových prostředků není nahodilý. Ovlivňují ho sociální a individuální podmínky, které mohou být stabilní, ale nemusí. Celý jazykový projev je tak produktem působení objektivních a subjektivních činitelů.

⁴⁷ KONRÁD, Zdeněk, PORADA, Viktor, STRAUS, Jiří a SUCHÁNEK, Jaroslav. *Kriminalistika. Teorie, metodologie a metody kriminalistické techniky*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2014 [cit. 2023-02-26]. ISBN 978-80-7380-535-7. s. 150.

⁴⁸ Tamtéž, s. 151.

Proces identifikace autora psaného textu je nelehkým úkolem. Předpokladem pro jeho úspěšné zvládnutí je dispozice vhodných sporných a srovnávacích materiálů. Požadavky, co se týče kvality i kvantity, jsou podstatně vyšší, než je tomu tak u objektů sloužících pro písmoznalecké zkoumání. Sporné materiály dělíme dle obsahu slov na texty velmi krátké (do 170 slov), texty krátké (do 380 slov), texty dlouhé (do 750 slov) a texty velmi dlouhé, jež obsahují přes 750 slov.⁴⁹

3.5 Vztah písmoznaectví ke grafologii

Mezi pojmy grafologie a písmoznaectví je obrovský rozdíl a bohužel se jejich význam často zaměňuje. I přesto, že je písmo objektem zájmu obou oborů, grafologie zkoumá pisatelovu osobnost a písmoznaectví pravost písma.

„Grafologie je projektivní metoda psychologie a využívá se ke zjištění profilu osobnosti. V psychologii má své místo a pokud je prováděna odborníkem, získané poznatky je možné dále využít například v psychoterapii.“⁵⁰ Písmoznaectví je disciplínou, ve které se mísí hned několik oborů. Zapadá do oblasti zkoumání ručního písma a je založeno na postupech, které vedou k identifikaci pisatele.⁵¹ Písmoznalec nedisponuje jen teoretickými znalostmi, ale také intenzivní a dlouhodobou praxí, při které je veden zkušeným znalcem.

I přesto lze využít grafologické zkoumání rukopisu jako pomoc při vyšetřování případu, a to hned ve dvou situacích. Prvním případem je *„grafologické zkoumání kritického a srovnávacího vzorku ručního písma za účelem identifikace autorství.“⁵²* Cílem tohoto zkoumání je zjistit, zda sporný a srovnávací materiál psal stejný pisatel. Výsledkem zkoumání je grafologický rozbor, který však není plnohodnotným důkazem pro soudní líčení.

⁴⁹ KONRÁD, Zdeněk, PORADA, Viktor, STRAUS, Jiří a SUCHÁNEK, Jaroslav. *Kriminalistika. Teorie, metodologie a metody kriminalistické techniky*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2014 [cit. 2023-02-26]. ISBN 978-80-7380-535-7. s. 151.

⁵⁰ SAMKOVÁ, Jaroslava. *Soudní znalec pro obory písmoznaectví a kriminalistiky se specializací na ruční písmo* [online]. Plzeň, ©2017 [cit. 2023-02-13]. Dostupné z: <http://www.pismoznalec-samkova.cz/grafologie-versus-zkoumani-ru-niho-pisma.html>

⁵¹ *Československá společnost pro písmoznaectví* [online]. [cit. 2023-02-13]. Dostupné z: <https://www.pismoznaectvi.org/o-pismoznaectvi/>.

⁵² ČÍRTKOVÁ, Ludmila. *Kriminální psychologie*. Praha, 1998 [cit. 2023-02-26]. ISBN 80-85858-70-3. s. 161.

Druhým případem je „*grafologické zkoumání ručního písma za účelem psychologického posouzení osobnosti pachatele.*“⁵³ Jedná se o psychologický závěr týkající se osobnosti autora, hodnotí se jeho rozumová vyspělost, temperament, charakter, a dokonce je schopen odhalit i případné psychopatologické rysy. Tento závěr lze využít například při zkoumání deníku patřícího obviněnému, sebevražedného dopisu a jejich důkazních hodnotách. Grafolog může učinit kvalifikovaný závěr na základě poskytnutého psaného projevu ve stanoveném rozsahu alespoň jednoho listu papíru formátu A4.⁵⁴

⁵³ ČÍRTKOVÁ, Ludmila. *Kriminální psychologie*. Praha, 1998 [cit. 2023-02-26]. ISBN 80-85858-70-3. s. 161.

⁵⁴ Tamtéž, s. 161.

4 Proces individualizace ručního písma jako nezbytný předpoklad pro možnost individuální identifikace pisatele

„Identifikace pisatele podle ručního písma je založena na skutečnosti, že ruční písmo každé osoby (po dokončeném procesu osvojování písma) je individuální, tzn. že je odlišné od ručního písma jiných osob.“⁵⁵ Pokud by všichni pisatelé psali totožně, nešlo by je rozeznat, tedy i identifikovat, jak uvádí Musil a kol. ve své knize. Proto, aby písmo mohlo být individuální, musí vybočovat z normy ať už nedodržením tvaru, návazností nebo velikostním nepoměrem písmen. Může nastat i situace, kdy se písmo natolik vzdálí od normy, že přestane plnit svůj účel.

Prvotní individualizací si procházejí žáci už na základních školách, kde se usilovně snaží napodobit vzory vyobrazené v písankách. K individualizaci úplné dochází někdy mezi třinácti a dvaceti lety života, tento věk je ovšem ovlivněn četností užívání ručního písma. *„Výsledné ruční písmo je produktem složitých psychologických a fyziologických procesů, které postupně formují jeho individuální charakter.“⁵⁶*

Psaní se skládá z technického, grafického a pravopisného návyku. Technickým návykem je vyhovující způsob provedení, například správné držení psací potřeby. Grafickým návykem je způsob, jakým vybavovat si jednotlivé tvary písmen. A nakonec návyk pravopisný, který se váže ke *„znalosti pravidel používání grafémů při vyjádření obsahu textu.“⁵⁷ K určení vhodnosti psaného projevu pro identifikaci se využívají pouze návyky grafické a technické.⁵⁸*

„Psaní je uvědomělou činností vytvářenou na základě speciální výuky, ve které mj. hraje významnou roli vůle.“⁵⁹ Tento proces je v učící fázi velmi komplikovaný.

⁵⁵ MUSIL, Jan, KONRÁD, Zdeněk a SUCHÁNEK, Jaroslav. *Kriminalistika*. 2. vyd. Praha: C. H. Beck, 2004. Beckovy mezioborové učebnice [cit. 2023-02-26]. ISBN 80-7179-878-9. s. 163.

⁵⁶ Tamtéž, s. 163.

⁵⁷ BLAŽEK, Petr, VALEŠKA, Jiří a PORADA, Viktor. *Expertiza ručního písma*. 1.vyd. Praha: Kriminalistický ústav VB, 1984 [cit. 2023-02-26]. s. 28.

⁵⁸ MORRIS, Ron N. *Forensic Handwriting Identification: Fundamental Concepts and Principles*. 2. vyd. Academic Press, 2020 [cit. 2023-02-26]. ISBN 9780124104204. s. 14-16.

⁵⁹ BLAŽEK, Petr, VALEŠKA, Jiří a PORADA, Viktor. *Expertiza ručního písma*. 1.vyd. Praha: Kriminalistický ústav VB, 1984 [cit. 2023-02-26]. s. 28.

Pisatel musí zvládnout- „*dokonale nacvičit- např. 10 základních elementů směru pohybu včetně přerušení a tečky. Naučit se je spojovat ve dvojkombinace znamená zvládnout 37 obrátů a tyto dvojkombinace správně lokalizovat do 16 základních pozic znamená naučit se správně psát 153 dvojkombinací. Se složitostí písmene počet kombinací úměrně roste.*“⁶⁰

Řídícím prvkem v procesu psaní je centrální nervové ústředí, které funguje na základě komplikovaných procesů mozkové kůry. Zajímavé je, že v případě neschopnosti pisatele nadále psát svou dominantní rukou, se zvládne psaní přeučit natolik, že ve výsledném projevu nepozná rozdíl. S postupem věku, příchodem chorob či nečekanými úrazy nastávají v rukopisu člověka změny. Mezi dvaceti a šedesáti lety by se písmo nemělo nijak radikálně měnit, proto lze srovnávat sporné i srovnávací materiály, které vznikly s většími odstupy.⁶¹ Ale nic není stoprocentní, proto platí „*zásada časové blízkosti vzniku sporných a srovnávacích materiálů.*“⁶²

4.1 Ruka pisatele

Dle autorů Blažka a Valešky se ruka člověka liší od jiných částí těla tím, že na dlani i v konečkách prstů má mnohem větší citlivost na dotek i na tlak, než je tomu tak například u ramene, či zad. Dalším rozdílem je účel vývoje ruky jako orgánu, který člověku slouží k práci a je schopný věci nahmatat a zacházet s nimi, větší část populace má dominantní pravou ruku.

„*Pohybové ústrojí se dělí z funkčního hlediska na pasivní, tj. kosti spojené v kloubech umožňující pohyb, a na aktivní, tj. svaly, které pohyb přímo vykonávají.*“⁶³ Podle fyziologů se na procesu psaní podílí kolem pěti set svalů.⁶⁴

⁶⁰ BLAŽEK, Petr, VALEŠKA, Jiří a PORADA, Viktor. *Expertiza ručního písma*. 1.vyd. Praha: Kriminologický ústav VB, 1984 [cit. 2023-02-26]. s. 29.

⁶¹ MORRIS, Ron N. *Forensic Handwriting Identification: Fundamental Concepts and Principles*. 2. vyd. Academic Press, 2020 [cit. 2023-02-26]. ISBN 9780124104204. s. 16.

⁶² MUSIL, Jan, KONRÁD, Zdeněk a SUCHÁNEK, Jaroslav. *Kriminalistika*. 2. vyd. Praha: C. H. Beck, 2004. Beckovy mezioborové učebnice [cit. 2023-02-26]. ISBN 80-7179-878-9. s. 164.

⁶³ BLAŽEK, Petr, VALEŠKA, Jiří a PORADA, Viktor. *Expertiza ručního písma*. 1.vyd. Praha: Kriminologický ústav VB, 1984 [cit. 2023-02-26]. s. 32

⁶⁴ Tamtéž, s. 32.

V procesu psaní plní jednotlivé části ruky své úlohy, které blíže popsal Příhoda ve své knize *Analýza psacího pohybu*.⁶⁵

- a) Prsty – malíček a prsteníček slouží ruce jako opora při psaní. Prostředníček je nejvíce využíván při psaní křivek. Ukazováček má na starost tlak na psací prostředek směřující dolů a pomáhá tak při psaní tahu shora dolů. Palec to má naopak. Tlak na psací potřebu vyvíjí směrem nahoru a využívá se tak při psaní tahů směřujícím vzhůru.⁶⁶
- b) Ruka – *„ruka jako celek působí laterální pohyb při psaní, avšak také při adaptaci, jež umožňuje prstům zaujmout novou polohu při psaní. Nejdůležitějším druhem takové adaptace je pronace (otáčivý pohyb ruky a předloktí palcem dolů).“*⁶⁷
- c) Zápěstí – je tvořeno kloubem, na němž spočívá otáčivý pohyb ruky. Tento pohyb má určitý tvar. Zastává primárně pohyby směrem nahoru, dolů a doprava.
- d) Předloktí – pohybuje se dvěma způsoby. Prvním z nich je pohyb *„lokte jakožto hřídele nebo osy. Tento pohyb se projevuje krátkým tahem vzhůru, majícím podobu konvexní.“*⁶⁸ Druhým způsobem je pohyb, při kterém se pohybuje *„celé předloktí s posunutím lokte, který byl pozdvižen pohybem celé paže. Tento pohyb se jeví při psaní spíše jako dlouhý vodorovný tah.“*⁶⁹
- e) Paže – *„pohybuje se v kloubu ramenním zasazeným do jamky ramenní pomocí celého systému svalstva, takže je nesnadné analyzovat jednotlivé jeho pohyby.“*⁷⁰ Podílí se na psaní delších tahů směřujících vzhůru či dolů, přičemž nejdůležitější činností je přesouvání ruky do různých poloh při psaní.

⁶⁵ PŘÍHODA, V. *Analýza psacího pohybu*. Olomouc: Promberger, 1928. Tvořivá škola IV [cit. 2023-02-26].

⁶⁶ MORRIS, Ron N. *Forensic Handwriting Identification: Fundamental Concepts and Principles*. 2. vyd. Academic Press, 2020 [cit. 2023-02-26]. ISBN 9780124104204. s. 9.

⁶⁷ BLAŽEK, Petr, VALEŠKA, Jiří a PORADA, Viktor. *Expertiza ručního písma*. 1. vyd. Praha: Kriminologický ústav VB, 1984 [cit. 2023-02-26]. s. 35.

⁶⁸ Tamtéž, s. 35.

⁶⁹ Tamtéž, s. 35.

⁷⁰ Tamtéž, s. 35.

4.2 Faktory ovlivňující psaný projev

Při vzniku písemného projevu pisatele ovlivňují dle Musila a kol. vnitřní a vnější faktory. Vnější faktory jsou vyjádřeny jeho vlastnostmi a kondicí organismu. Spadají sem anatomické předpoklady, funkce nervové soustavy, obratnost v psaní, motivace, cíle a emoce. Kromě emocí jsou výše zmíněné faktory relativně stálé. Emoce jako takové stálé nejsou a proměňují se dle situace. Vnější faktory definují podmínky, za kterých písemný projev vzniká. Jedná se například o polohu pisatele při psaní, materiál podložky, na které píše, psací prostředek, který k psaní užívá, světelné podmínky a místo psaní. Tyto faktory jsou proměnlivé a přímo ovlivňují proces psaní.⁷¹

4.3 Vady psaného projevu

V první řadě je třeba vysvětlit rozdíl mezi vadou a poruchou. Poruchou je „defekt v procesu psaní a vadou nežádoucí vlastnost tohoto procesu – písma.“⁷² Někdy nelze stanovit přesnou poruchu písma nebo odlišit vadu od individualizované vlastnosti, ale přesto lze vady rozdělit následovně.

První skupinou jsou „vady písma způsobené v procesu vytváření dovedností psaní.“⁷³ Jedná se o vady, jejichž původ nevznikl defektem, ale nevhodnou analýzou a syntézou. Tyto vady se dále dělí na „chyby v jednotlivých částech grafického projevu a na chyby v komplexních kvalitách grafického projevu.“⁷⁴

Chyby v jednotlivých částech se vyskytují buď v celých písmenech, jednotlivých částech písmen či v postupu psaní písmen. Nejčastěji se chybí v psaní jejich částí, konkrétně v nedodržování proporcí, záměně otevřených a uzavřených oválů či vynechání teček nad „i“.

⁷¹ MUSIL, Jan, KONRÁD, Zdeněk a SUCHÁNEK, Jaroslav. *Kriminalistika*. 2. vyd. Praha: C. H. Beck, 2004. Beckovy mezioborové učebnice [cit. 2023-02-26]. ISBN 80-7179-878-9. s. 164.

⁷² BLAŽEK, Petr, VALEŠKA, Jiří a PORADA, Viktor. *Expertiza ručního písma*. 1. vyd. Praha: Kriminalistický ústav VB, 1984 [cit. 2023-02-26]. s. 71.

⁷³ Tamtéž, s. 71.

⁷⁴ Tamtéž, s. 71.

Chyby komplexních kvalit, které převyšují chyby předchozího charakteru, se týkají stejnoměrné velikosti, sklonu, jistoty tahů a dodržování řádků, uvedených v tomto pořadí podle procentuální četnosti výskytu.

Druhou skupinou jsou „*vady písma působené vlivem defektu v procesu vytváření dovednosti psaní.*“⁷⁵ Tyto vady písma jsou hůře čitelné a spadají sem vady:

- a) dětí s duševním opožděním – jedná se o děti, které často navštěvují zvláštní školy a trpí problémem tzv. těžké ruky, nesprávným držením pera, špatnou koordinací pohybu, nedostatečnou optickou analýzou či orientací nebo nerovnoměrným přítlakem,
- b) dětí, které trpí dysgrafií s oslabenou schopností napodobovat tvary – tyto děti zpravidla písmena zaměňují nebo zcela vynechávají,
- c) dětí píšících levou rukou – dělíme dále na písmo nepřecvičených leváků, kteří trpí tím, že si písmo rozmazávají nebo si osvojují špatný návyk psaní a dále na přecvičené leváky, jejichž písmo vykazuje znaky dysgrafie,
- d) dětí, kterým zbylo jen málo zraku – tyto děti píší buď normálním písmem nebo písmem bodovým – Braillovým, pokud však klesne zraková hranice pod 1/50, výsledky psaní jsou špatné,
- e) dětí, píšících před, v průběhu nebo těsně po onemocnění – do této skupiny se řadí také psaní rukou ochablou, pahýlem, nohou, ústy nebo pomocí protézy, dále dětí, které trpí obrnou, písarskou křečí či hysterií.⁷⁶

Třetí skupinu tvoří „*vady písma působené defektem v zautomatizovaném procesu psaní,*“⁷⁷ které lze dále rozdělit na vady vzniklé:

- a) přecvičováním – nejsou trvalého rázu, vymizí poté, co dojde k reprodukci, jedná se například o pisatele, který po ztrátě dominantní ruky píše rukou méně dominující,

⁷⁵ BLAŽEK, Petr, VALEŠKA, Jiří a PORADA, Viktor. *Expertiza ručního písma*. 1.vyd. Praha: Kriminální ústav VB, 1984 [cit. 2023-02-26]. s. 71.

⁷⁶ Tamtéž, s. 71-74.

⁷⁷ Tamtéž, s. 71.

- b) duševními poruchami a nemocemi, jedná se o projevy schizofreniků, maniaků, neurotiků a jiných, charakteristické jsou extrémy, buď písmo zdobené nebo naopak písmo zcela nečitelné, dalším projevem může být třes ruky, různé velikosti komponent, nestálé tahy a pomalá rychlost psaní,
 - c) vlivem negativních činitelů působících na organismus, těmito činiteli může být nedostatek kyslíku, únava, infekční nemoci nebo omamné a psychotropní látky,
 - d) „*způsobem transferu a interference*“⁷⁸- dochází k mísení jazyků písmen s totožným významem,
 - e) novotvary – tvořeny zcela novými slovy, či vymyšlenou řečí.
 - f) postižením očí – pisatelé jsou téměř nevidomí, jejich písmo se odlišuje velkými spoji a písmeny, zvětšenými mezerami nebo nerovnými řádky, v delších slovech nemusí být diakritická znaménka přímo nad písmeny.⁷⁹
- Čtvrtou skupinou je „*rozpad dovednosti psaní – neschopnost psát.*“⁸⁰

Do této skupiny řadíme:

- a) agrafii – centrální porucha psaní doprovázena ztrátou paměti motorických pohybů, proto se řadí k částečným amnéziím,
- b) paragrafii – původcem je nízká inteligence, která brání pisateli napodobovat tvary písmen.

Podle expertizy Blažka a Valešky lze konstatovat, že s vadami písma se člověk nesetká zrovna často, ale i přes tento fakt je dobré tuto problematiku nepodceňovat.⁸¹

⁷⁸ BLAŽEK, Petr, VALEŠKA, Jiří a PORADA, Viktor. *Expertiza ručního písma*. 1.vyd. Praha: Kriminologický ústav VB, 1984 [cit. 2023-02-26]. s. 71.

⁷⁹ Tamtéž, s. 86-90.

⁸⁰ Tamtéž, s. 86.

⁸¹ Tamtéž, s. 91.

5 Kriminálně-technické možnosti zkoumání ručního písma a jejich závěry

„Základní metodou expertizy ručního písma je kombinace metody analytické a srovnávací ve spojení s prvky metody grafometrické.“⁸² K této metodě zkoumání je zapotřebí určitých technických prostředků a vhodně zvoleného postupu.

5.1 Metodika zkoumání – etapa vyhodnocení

Jak uvádějí Blažek s Valeškou ve své knize, probíhá zkoumání ručního písma ve dvou po sobě jdoucích etapách. První etapou je vyhodnocení, které se zaměřuje na rozbor pisatele, sporného materiálu z hlediska zpracovatelnosti a na určení požadavků, kladených na srovnávací materiály, především na jejich rozsah a kvalitu.

Mezi experty doposud neexistuje jednoznačná odpověď na otázku, týkající se pořadí zkoumání sporného a srovnávacího materiálu, ale dle doporučení platí, že pokud je k dispozici jeden sporný a jeden srovnávací materiál, přednost má analýza srovnávacího materiálu. V případě několika sporných a několika srovnávacích materiálů je tomu přesně naopak a přednost dostane analýza sporného materiálu. Ovšem z praxe autorů Blažka a Valešky je lepší při zpracovávání písemností (dvouetapovým způsobem) upřednostnit analýzu sporného materiálu. Při aplikaci tohoto postupu nastává určité zdvojení, které však není na škodu. Umožňuje detailnější analýzu s možností provedení zpětné kontroly první analýzy, kterou splňuje tzv. požadavek přerušovanosti, při níž by měl expert dodržovat zásady úplnosti a systematičnosti.

Zásada úplnosti je „všestranné zkoumání všech znaků, které se ve zkoumaných materiálech vyskytují.“⁸³ Toto zkoumání nelze omezit pouze na vybrané skupiny určitých znaků.

⁸² BLAŽEK, Petr, VALEŠKA, Jiří a PORADA, Viktor. *Expertiza ručního písma*. 1.vyd. Praha: Kriminálně-technický ústav VB, 1984 [cit. 2023-02-26]. s. 158.

⁸³ Tamtéž, s. 164–165.

Druhá zásada systematicčnosti hovoří o určitém systému analýzy, který je vyjádřen postupem vedeným od seznámení se s jednotlivými materiály přes zkoumání nejdříve obecné a následně zvláštní roviny po zkoumání největších celků k nejmenším.

Samotný proces vyhodnocení je nejkomplicovanější fází, ve které expert zhodnotí veškeré nalezené znaky. Analýzu lze provést třemi způsoby. Prvním z nich je způsob verbální, který je prováděn optickým srovnáním, při němž si expert vyhledané znaky zapisuje. *„Verbalizace znaků napomáhá do určité míry jejich zpřesnění. Je to však zdlouhavá, málo přehledná práce, vyžadující obvykle předtištěné a předkreslené rubriky, celé formuláře apod.“*⁸⁴ Druhým je způsob fotografický, při kterém se vyfotí, upraví a rozřadí jednotlivé snímky podle různých kritérií jako například písmen, úrovní, rovin apod. Tento způsob je velice nákladný, ale i pracný, je k němu vyžadovaný smysl pro detail. Třetím a posledním způsobem je analýza prováděna graficky (kresbou), kdy při optickém pozorování si expert výsledek pozorování naznačuje graficky, což spočívá v napodobení jednotlivých znaků vlastní rukou například barevně, výhodou je zapojení více smyslů. K tomuto způsobu se vyžaduje schopnost optické paměti a reprodukce, které si expert osvojuje nácvikem.⁸⁵

5.2 Metodika zkoumání – etapa identifikace

Druhou etapou ve zkoumání ručního písma je individuální identifikace pisatele, která probíhá ve třech fázích.

První přípravná fáze se dále člení na tři části:

- a) Orientační část, jejímž cílem je seznámení se s charakterem a rozsahem zkoumání, obsahuje pracovní postup, který se skládá z *„čtení dožádání zaměřené na děj případu, kontroly rozsahu materiálu (zda odpovídá údajům v dožádání) a detailního studia otázek položených expertovi.“*⁸⁶

⁸⁴ BLAŽEK, Petr, VALEŠKA, Jiří a PORADA, Viktor. *Expertiza ručního písma*. 1.vyd. Praha: Kriminologický ústav VB, 1984 [cit. 2023-02-26]. s. 165.

⁸⁵ Tamtéž, s. 163-167.

⁸⁶ Tamtéž, s. 167.

b) Příprava analýzy má za cíl vymežit pracovní postup prostřednictvím:

- určení pořadí otázek kladených expertovi, platí zde zásada prvotního provedení expertíz, které nepoškodí materiál (sejmutí otisků, dna),
- vymezení „*pořadí zpracování materiálů podle alternativ od sporného ke srovnávacímu nebo opačně, od pravého k podezřelému pisateli, od nejběžnějšího druhu písma (kurzívního) k méně běžným (perličkovému, hůlkovému) nebo naopak, od rozsáhlého k méně rozsáhlému materiálu nebo naopak, od data nejstaršího materiálu k nejmladšímu nebo naopak a od začátku textu ke konci nebo naopak.*“⁸⁷ V přípravné fázi se rovněž provádí diagnostické zkoumání, které má za úkol pomocí technických prostředků odhalit úmyslné změny v písemném projevu, je prováděno za účelem stoprocentního potvrzení, že se při vyhotovení sporného materiálu nepoužilo technických prostředků k změně vlastní písemnosti,
- zhodnocení přípravné fáze, která má za cíl určit a rozřadit znaky podle struktury a účelu, zaměřuje se na vytvoření hypotézy, která se váže ke vzniku sporné písemnosti a její zpracovatelnosti, dále na přípravu sloužící k ověření této hypotézy, která se provádí na shodných částech rukopisu vykreslením rovin a úrovní ve zvláštní části, vypsáním naměřených sklonů, poměrů, velikostí a popisů v obecné rovině a následným vyznačením zjištěných znaků.⁸⁸

Druhou fází zkoumání při identifikaci pisatele je fáze analyticko-srovnávací. Analýza má za cíl „*hodnocení znaků identifikačních, interpretaci znaků průvodních a sestavení charakteristiky rukopisu.*“⁸⁹ Srovnávací materiály se zpracovávají obdobně jako sporné materiály „*v přípravné fázi i v analýze a v přípravě na srovnání (mimo zpracování odborného vyjádření).*“⁹⁰

⁸⁷ BLAŽEK, Petr, VALEŠKA, Jiří a PORADA, Viktor. *Expertiza ručního písma*. 1.vyd. Praha: Kriminologický ústav VB, 1984 [cit. 2023-02-26]. s. 168.

⁸⁸ Tamtéž, s. 167-169.

⁸⁹ Tamtéž, s. 169.

⁹⁰ Tamtéž, s. 169.

Cílem srovnávání je ověřit si dvě hypotézy – shodných podmínek vzniku sporné a srovnávací písemnosti a ověření identity pisatele, která se provádí srovnáním identifikačních znaků a následným zhodnocením znaků shodných, rozdílných nebo rozporných.

Třetí a poslední je fáze závěrečná, skládá se:

- a) z vyhodnocení srovnání identifikačních znaků a přípravy důkazů, vedoucích ke shodě, rozporu či rozdílu,
- b) ze sestavení závěru, při němž se buď potvrdí nebo vyvrátí počáteční hypotéza, která vyžaduje logické zdůvodnění, závěr zkoumání stanoví buď prvky shodné, s případnou odlišností vysvětlenou působením vlivů na pisatele, nebo stanoví jen znaky rozdílné či rozporné, které pisatele vyloučí, v případě výskytu shodných i rozdílných znaků, které nelze nijak logicky vysvětlit, se stanoví tzv. podmíněný závěr zkoumání, jehož výsledkem je příklonění se k jedné z možností,
- c) z vypracování znaleckého posudku nebo odborného vyjádření, které zhotoví písemně expert, obsahem znaleckého posudku je:
 - „*otevřený název expertizní součásti, jejímž jménem je posudek vypracován,*“⁹¹
 - první částí je Úvod, ve kterém jsou zahrnuty údaje převzaté z dožádání („*stručný popis skutku, zajištění věcí a stop, citace otázek z dožádání a doplňující informace, které byly vyžádány*“⁹²),
 - druhou částí je Nález, ve kterém jsou uvedeny popisy předmětů, které byly středem zkoumání, dále použité postupy a dosažené výsledky (včetně použitých metod a prostředků),
 - třetí částí je Závěr, ve kterém jsou zodpovězeny otázky z dožádání, musí být formulován tak, aby z něj bylo zřejmé, zda je výsledek jistý nebo pravděpodobný, uvádí se i závěr vylučující nebo podmíněný, v případě, kdy nelze na jednotlivé otázky z dožádání odpovědět nebo nelze stanovit závěr, uvedou se konkrétní důvody,

⁹¹ BLAŽEK, Petr, VALEŠKA, Jiří a PORADA, Viktor. *Expertiza ručního písma*. 1.vyd. Praha: Kriminologický ústav VB, 1984 [cit. 2023-02-26]. s. 175.

⁹² Tamtéž, s. 175.

- „ke znaleckému posudku se podle potřeby připojuje i fotografická dokumentace a jiná dokumentace průběhu a výsledků zkoumání, která je v takovém případě nedílnou součástí expertízy.“⁹³

Znaky, nalezené při analýze shodného a srovnávacího materiálu, mohou být ve vzájemném poměru shodným, částečně shodným nebo neshodným. Dle těchto kritérií se rozlišují jednotlivé závěry na:

- a) kladný jednoznačný závěr – vyslovit se může při dostatečném množství stálých a minimálním množství individuálních znaků, musí vylučovat možnost náhodné shody rukopisu dvou osob, při posuzování individuálních znaků se pozornost zaměřuje primárně na dílčí komponenty, které se buď zcela shodují, nebo jsou jejich rozdíly nestálé a je nutno je vysvětlit ve znaleckém posudku,
- b) záporný jednoznačný závěr – vysloví se v případě, že byly analýzou nalezeny individuální znaky, které se zcela nebo částečně neshodují, je tedy vyloučeno, že by spornou písemnost psal podezřelý, pro tento závěr stačí oproti prvnímu případu jen několik individuálních znaků zjištěných z většího počtu srovnávacího materiálu,
- c) pravděpodobný kladný závěr – vysloví se v momentě, kdy mezi písemnostmi nejsou stálé rozdíly, ale zároveň není možné vyloučit náhodnou shodu písma různých osob, mezi časté důvody patří nedostatečný rozsah jedné z písemností, či úmyslně měněný rukopis podobající se normě, dále hrají svou roli i vnější a vnitřní faktory působící na pisatele,
- d) pravděpodobný záporný závěr – vysloví se při nalezení rozdílů ve znacích, ale nelze potvrdit jejich stálost, důvodem může být opět nedostatečný rozsah písemností, z tohoto závěru vyplývá, že písemnost není úmyslně měněná, ale psalo ji více osob,

⁹³ BLAŽEK, Petr, VALEŠKA, Jiří a PORADA, Viktor. *Expertiza ručního písma*. 1.vyd. Praha: Kriminologický ústav VB, 1984 [cit. 2023-02-26]. s. 175.

- e) závěr bez možnosti identifikace pisatele – provádí se v případě, kdy vyčleněných individuálních a charakteristických znaků je tak malé množství, že nelze závěr vyslovit, nastává v případě nepatrného rozsahu sporného materiálu a u nezpracovatelných materiálů psaných dětmi nebo znehodnocených.

„Pro stanovení stupně pravděpodobnosti se užívá verbálního vyjádření. Jde o stupeň dokazatelnosti nálezu vzhledem ke zpracovatelnosti sporného materiálu a kvalitě materiálů srovnávacích.“⁹⁴

I expert může být subjektivně, či objektivně ovlivněn. Objektivní ovlivnění plyne ze seznámení s případem, kde je vyslovena otázka, které předcházela určitá hypotéza. Té nesmí expert podlehnout. V případě dobře položené otázky může vzniknout více hypotéz a tím dané zkoumání zobjektivizovat. K osobnímu ovlivnění může dojít například osobním setkáním s vyšetřovatelem. Z těchto důvodů podléhá expertízní zkoumání přísným etickým pravidlům. Zkoumání je třeba provádět bez zaujetí, s vědomím uvádět i důkazy svědčící v neprospěch podezřelého.⁹⁵

5.3 Technické prostředky zkoumání

Vývoj nahradil dříve používané technické prostředky moderními technologiemi, které šetří znalcům při expertize ručního písma práci i čas. V současné době se kromě stereoskopického mikroskopu využívá také zařízení LUCIA Forensic, který slouží ke zpracování obrazů a jejich následné komparaci. Kromě spolupráce s výše zmíněným stereoskopickým mikroskopem zvládá také měření vzdáleností, úhlů, změnu barvy, zaostření, korekci, stínování a mnoho dalších. Dokáže vedle sebe poskládat až 16 obrázků najednou, které následně uloží do databáze, čímž vytváří možnost se k materiálům kdykoliv vrátit.⁹⁶

⁹⁴ BLAŽEK, Petr, VALEŠKA, Jiří a PORADA, Viktor. *Expertiza ručního písma*. 1.vyd. Praha: Kriminologický ústav VB, 1984 [cit. 2023-02-26]. s. 177.

⁹⁵ Tamtéž, s. 169-180.

⁹⁶ LUCIA Forensic. *Systémy pro kriminologická zkoumání* [online]. Praha [cit. 2023-02-27]. Dostupné z: https://www.forensic.cz/cs/products/lucia_forensic.

Obrázek č. 14 Komparace podpisů zařízením LUCIA Forensic (zdroj: autor)

5.4 Úloha znalce v trestním řízení

Soudní znalec je fyzická osoba, která dle zákona č. 254/2019 Sb. (Zákon o znalcích, znaleckých kancelářích a znaleckých ústavech) účinného od 1.1.2021, je zapsána ministerstvem spravedlnosti do seznamu znalců. Výjimku může znalci ad hoc, tedy znalci, který není zapsán v tomto seznamu, ustanovit orgán veřejné moci v několika případech, pokud: pro daný obor není v seznamu žádný znalec zapsán, nemůže daný úkon provést, provedení by bylo spjato s nepřiměřenými obtížemi anebo by na provedení úkonu bylo zapotřebí nepřiměřených nákladů. „Výkonem znalecké činnosti se rozumí provádění znaleckých úkonů, zejména zpracování a podání znaleckého posudku, jeho doplnění nebo vysvětlení, a činnost, která bezprostředně směřuje k podání znaleckého posudku, jeho doplnění nebo vysvětlení.“⁹⁷ „Dále je znalec povinen vykonávat znaleckou činnost pouze v oboru a odvětví, případně specializaci, pro které má oprávnění vykonávat znaleckou činnost, s odbornou péčí, nezávisle, nestranně a ve sjednané nebo stanovené době.“⁹⁸

Dle zákona č. 141/1961 Sb. (Zákon o trestním řízení soudním) si v trestním řízení mohou znalce přibrat orgány činné v trestním řízení. Pokud byla věc vrácena k došetření, pak o přibrání rozhoduje státní zástupce a v řízení před soudem předseda senátu. Znalecký posudek lze předložit v jakékoliv fázi trestního řízení včetně odvolání.⁹⁹

⁹⁷ Zákon č. 254/2019 Sb., o znalcích, znaleckých kancelářích a znaleckých ústavech. Zákony pro lidi [online]. [cit. 2023-02-26]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2019-254>. § 1 odst. 1.

⁹⁸ Tamtéž, § 1 odst. 3.

⁹⁹ Zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád). Zákony pro lidi [online]. [cit. 2023-02-26]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1961-141>. § 105 odst. 1.

6 Praktická část

Tato kapitola se věnuje samostatnému písmoznaleckému zkoumání předložené fiktivní listiny s názvem „Závěť“, jehož cílem je zjistit, zda celou listinu psal stejný pisatel a zda se jedná o stejného pisatele, jehož vzorky jsou přiloženy jako srovnávací materiál. Toto zadání také sloužilo jako okružní test roku 2019 a připravila jej kpt. Mgr. Bc. Lucie Blínová Dis.

Jedná se o podstatnou část této práce, ve které dojde k aplikaci doposud nasbíraných znalostí z teoretické části, věnovaných identifikaci pisatele podle ručního písma. Ke zkoumání předložených materiálů bylo využito kombinace posudkových metod analyticko-syntetických, srovnávacích a grafometrických. Podklady potřebné k vyhotovení praktické části této práce byly poskytnuty kpt. Mgr. Bc. Lucií Blínovou z odboru kriminalistické techniky a expertiz KŘP Ústeckého kraje.

6.1 Popis případu

Tento modelový případ se týká Antonína France, který zemřel dne 10.8.2018 v důsledku podmínek neslučitelných se životem. Podle své závěti, pocházející ze dne 9.7.2018, měl své jediné dceři Zuzaně Ptáčkové, roz. Francové, nar. 10.7.1978, odkázat osobní vozidlo značky Ford Mustang Shelby GT 500, rok výroby 1967, RZ 2U31832 šedé barvy a rodinnou chalupu v Krkonoších, Rychlov 6.

Tuto závěť napadla jeho bývalá manželka Kateřina Francová, roz. Klepáčová, nar. 13.6.1956, která tvrdí, že její bývalý manžel Antonín Franc chtěl vždy celý svůj majetek odkázat pouze jí. Dceři Zuzaně nechtěl nikdy nic odkázat z důvodu špatného chování k oběma rodičům. U dědického řízení byla oslovena dcera Zuzana Ptáčková, která uvedla, že byla za svým otcem v nemocnici na návštěvě, kde byl hospitalizován od 2.7.2018 do 6.7.2018 z důvodu plánované kosmetické operace křečových žil na dolních končetinách, že se otcovi omluvila za své nevhodné chování vůči němu i své matce a on ji vše odpustil a přislíbil, že jednou po něm zdědí chalupu i auto a že ji má moc rád.

Tomuto rozhovoru, který proběhl v nemocnici, a ani samotnému úkonu sepsání závěti nebyl nikdo další přítomen. Veškeré osobní údaje v závěti jsou smyšlené.

6.2 Předložené a přiložené materiály

Sporný materiál:

- **SM-1 (sporná listina s názvem „Závět“ ze dne 9.7.2018)**

Jedná se o kopii středně dlouhého souvislého textu, psaného modrým psacím prostředkem, perličkovým druhem písma s výjimkou částí psaných písmem hůlkovým. Text je psán jednostranně na čistém papíře formátu A4 s datací 9.7.2018. Začíná jednoslovným nadpisem „Závět“ uprostřed listu a je ukončen podpisem „Antonín Franc“ umístěným vpravo na samostatném řádku.

Srovnávací (porovnávací) materiál:

(z 58 přiložených srovnávacích materiálů jich bylo ke zkoumání vybráno 7)

- **PM-1 až PM-2 („Wörter“ Antonín Franc“ z roku 1989)**

Jedná se o kopie poznámek ze sešitu s německými slovíčky psanými perličkovým druhem písma. Text je psán jednostranně na čtverečkovaném papíře formátu A5 z roku 1989.

- **PM-3 až PM-4 (pohledy z roku 2014 a 2018)**

Jedná se o text psaný perličkovým druhem písma s výskytem hůlkových komponent. Text je psán jednostranně na pohlednici.

- **PM-5 až PM-6 („Tibetský test osobnosti – otázky a odpovědi“)**

Jedná se o oboustranný souvislý text psaný perličkovým druhem písma na dvou listech čtverečkovaného papíru formátu A4, bez uvedené datace.

- **PM-7**

Jedná se o zápisky psané perličkovým druhem písma s výskytem částí psaných písmem hůlkovým na čtverečkovaném listě papíru formátu A5, bez uvedené datace.

6.3 Analýza a komparace sporné písemnosti

Provedením analýzy a následné komparace sporného materiálu bylo nalezeno v porovnatelných hlediscích obecné i zvláštní roviny zkoumání mnoho rozdílných znaků, a to konkrétně ve větě „Dále této odkazují rodinnou chalupu v Krkonoších, Rychlov 6.“

Pro větší názornost byla níže použita pro objasnění některých hledisek také grafická dokumentace jednotlivých vzorků sporného textu. Vybrány byly pouze reprezentativní vzorky, které obsahují nejnázorněji uváděné markanty, které jsou barevně odlišeny. Červenou barvou jsou vyznačeny znaky shodné a zelenou barvou znaky rozdílné. Při zkoumání byly zohledněny veškeré předložené materiály.

Obecná rovina

V obecné rovině sporné písemnosti byl zjištěn největší rozdíl:

- **v absolutní velikosti** – ve sporné větě („Dále odkazují...“) jsou komponenty o něco menší, než je tomu tak v jiné libovolně vybrané větě z textu,

Obrázek č. 15 Absolutní velikosti komponent sporné věty (zdroj: autor)

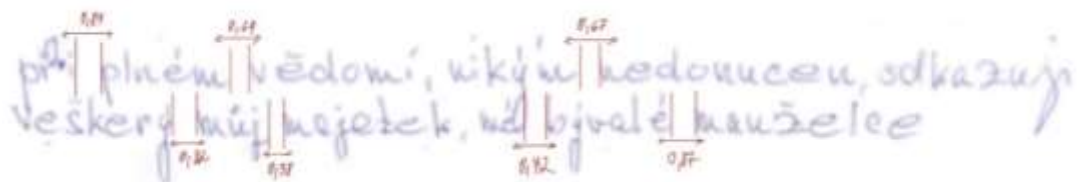

Obrázek č. 16 Absolutní velikosti komponent libovolně zvolené věty (zdroj: autor)

- **ve vzdálenosti slov** – ve sporné větě jsou vzdálenosti mezi slovy větší, než je tomu tak v jiné libovolně zvolené větě.

Obrázek č. 17 Vzdálenosti mezi slovy ve sporné větě (zdroj: autor)

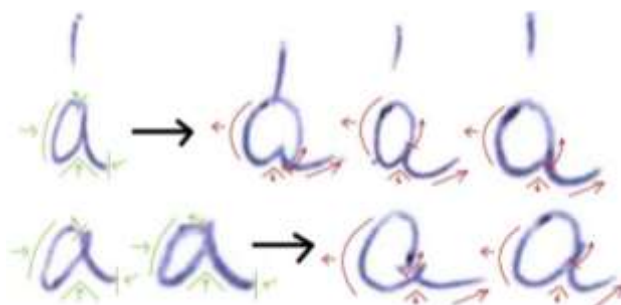
Obrázek č. 18 Vzdálenosti mezi slovy v libovolně zvolené větě (zdroj: autor)

Nejmarkantnějším rozdílem obecné roviny je kvalita psacího pohybu, která je ve sporné větě odlišná dynamikou, rychlostí, jistotou i plynulostí psaní, proto v celkovém dojmu působí nespontánně. Ostatní znaky obecné roviny nelze zcela porovnat pro nedostatečný obsah této věty, větší pozornost je tedy věnována znakům zvláštní roviny.

Zvláštní rovina

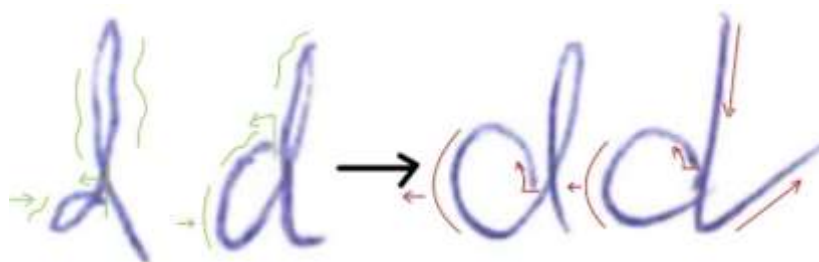
Ve zvláštní rovině zkoumání sporné písemnosti byl zjištěn rozdíl v technice tvoření jednotlivých komponent, multikomponent i slov mezi spornou větou (na obrázcích vlevo) a ostatními znaky (na obrázcích vpravo). K identifikačně nejviditelnější rozdílům se řadí následující:

- **komponenty „a“ a „á“** – nevázané kurzívní komponenty psané levotočivým jednotahovým pohybem, rozdílem jsou zmenšené oblé obraty s větším nadsazením jeho části nad základnu, koncové tahy jsou zkrácené, tupé,

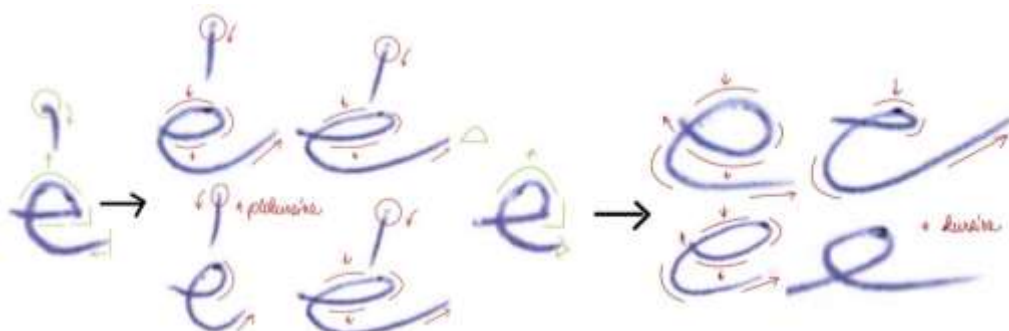
Obrázek č. 19 Srovnání komponent „a“ (zdroj: autor)

- **komponenta „d“** – nevázaná poloperličková komponenta psaná levotočivým jednotahovým pohybem, horní obrat je buď prosmýčkový nebo vratný krycí, koncový tah směřuje buď pod základnu, je zakončený buď zkráceným tupým tahem nebo adjustací směřující směrem nad základnu, hlavním rozdílem je zmenšený oblý obrat s větším nadsazením jeho části nad základnu a nejistý způsob psaní,

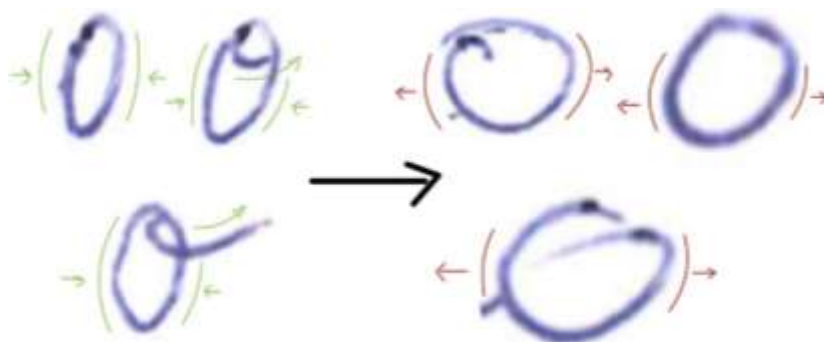
Obrázek č. 20 Srovnání komponent „d“ (zdroj: autor)

- **komponenty „e“ a „é“** – nevázaný perličkový komponent s výjimkou polokurzívní či kurzívní komponenty psané pravotočivým pohybem, rozdílem je ostrý a zvětšený oblý obrat zakončený zkrácenými tupými tahy,

Obrázek č. 21 Srovnání komponent „e“ (zdroj: autor)

- **komponenta „o“** – rozdílem už je samotný druh použitého písma, komponenty užití v jedné části textu odpovídají spíše kurzívnímu druhu písma, zbylé komponenty jsou psány perličkovým písmem, jsou nevázané, psané pravotočivým jednotahovým pohybem, komponenty vlevo mají zmenšené oblé obraty a některé jsou zakončeny kličkovým obratem,

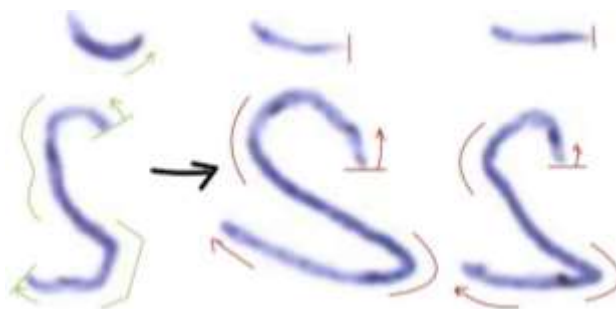
Obrázek č. 22 Srovnání komponent „o“ (zdroj: autor)

- **komponenta „p“** – nevázaná perličková komponenta psaná pravotočivým jednotahým pohybem, spodní obrat je charakteristický kličkovým nebo přímým obratem, hlavním rozdílem je ostrý obrat, působí celkovým neustáleným dojmem,

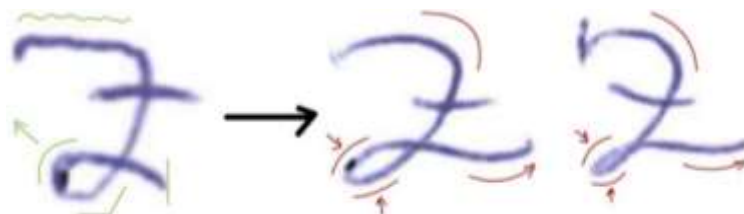
Obrázek č. 23 Srovnání komponent „p“ (zdroj: autor)

- **komponenta „š“** – nevázaná perličková komponenta střídavě psaná levotočivým a pravotočivým pohybem, rozdíl je v horním obratu, který začíná výš a není tak zavřený, obraty působí ostře, nejistě, koncový tah je nedovřený, tupý, diakritický háček je více dovřený a jeho koncový tah směřuje od základny,

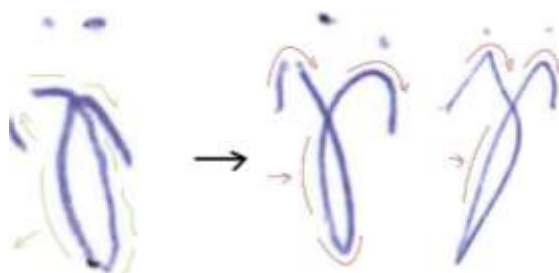
Obrázek č. 24 Srovnání komponent „š“ (zdroj: autor)

- **komponenta „z“** – perličková nevázaná komponenta psaná střídavě pravotočivým a levotočivým pohybem, rozdíl je v horním obratu, který není oblý, dolní kličkový obrat je více oblý a ostrý, koncový tah je tupý a směřuje pod základnu, působí nejistým způsobem psaní,

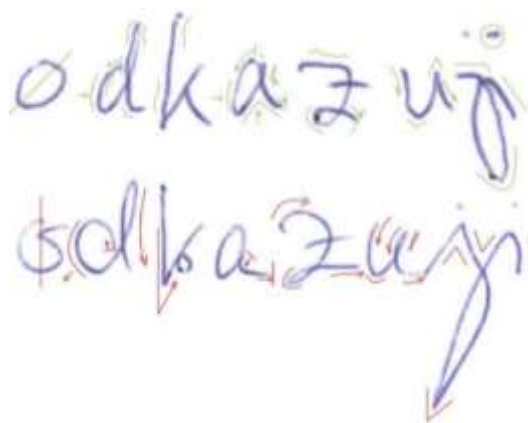
Obrázek č. 25 Srovnání komponent „z“ (zdroj: autor)

- **multikomponenta „ji“** – kurzívní vázaná multikomponenta psaná střídavě pravotočivým a levotočivým jednotahovým pohybem, rozdílem jsou ostré nedostatečně oblé horní obraty, spodní kličkový obrat je rozšířený a nejistý, koncový tah je tupý a směřuje pod základnu,

Obrázek č. 26 Srovnání multikomponenty „ji“ (zdroj: autor)

- **slovo „odkazují“** – kromě kurzívní vázané multikomponenty „ji“ je psané perličkovým druhem nevázaného písma. Rozdíly se nacházejí v komponentách:
 - „o“, která je vykloněná z osy,
 - „d“ i „a“ části komponent jsou více nadsazené nad základnu a jsou zakončeny tupě,
 - „z“, její horní obrat není oblý a působí nejistě, spodní kličkový obrat je rozšířený, koncový tah je tupý a směřuje pod základnu,
 - „u“, její tahy směřují opačným směrem, mají zašpičatělé spojení a v multikomponentě „ji“, která má ostré nedostatečně zašpičatělé horní obraty, rozšířený spodní kličkový obrat a tupý koncový tah, který směřuje pod základnu.

Obrázek č. 27 Srovnání slov „odkazují“ (zdroj: autor)

6.4 Analýza a komparace sporné písemnosti se srovnávacími materiály

Provedením analýzy a následné komparace sporného písma se srovnávacími materiály bylo v porovnatelných hlediscích obecné i zvláštní roviny zkoumání nalezeno mnoho shodných znaků, které zapadají do variantnosti rukopisu osoby A. France.

Pro větší názornost byla níže použita pro objasnění některých hledisek také grafická dokumentace sporného textu a vybraných srovnávacích vzorků osoby A. France. Byly vybrány pouze reprezentativní vzorky, které obsahují nejnázorněji uváděné markanty. Ve znaleckém zkoumání byly zohledňovány veškeré předložené materiály. Sledovaná hlediska a shody jsou značeny červeně.

Obecná rovina

V obecné rovině zkoumání byla zjištěna shoda:

- **v rozvržení textu** – text je odsazen zleva i zprava, signatura je umístěná pod textem vpravo,

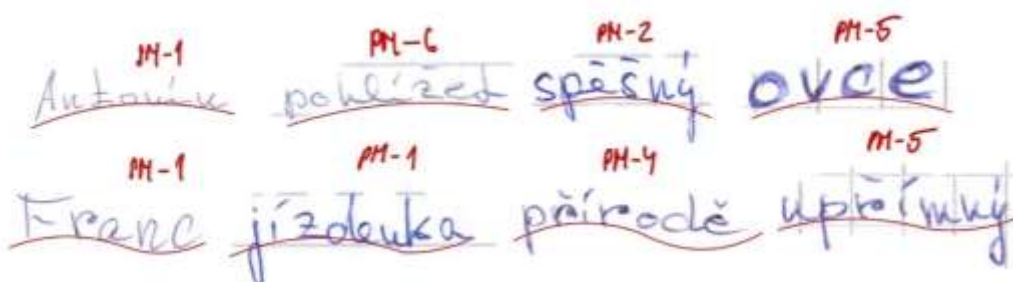
Obrázek č. 28 Rozvržení textu sporné listiny a srovnávacích materiálů (zdroj: autor)

- **v okrajích** – levé okraje textu jsou lehce zvlněny, ale povětšinou se drží v jedné ose, pravý okraj se v textu několikrát konvexně prohýbá,

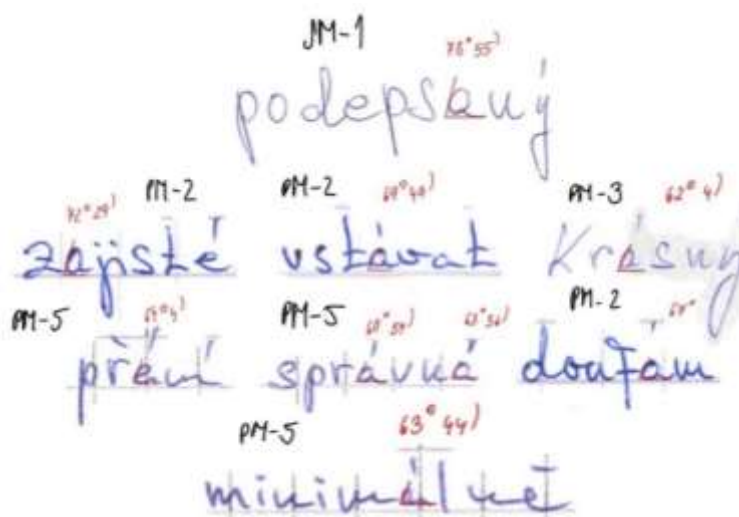
Obrázek č. 29 Okraje textu – SM-1, PM-5, 6 (zdroj: autor)

- **v umístění na lince** – s nasazením na lince stoupáním nad linku a klesáním zpět k lince do tvaru oblouku nebo vlnovky,

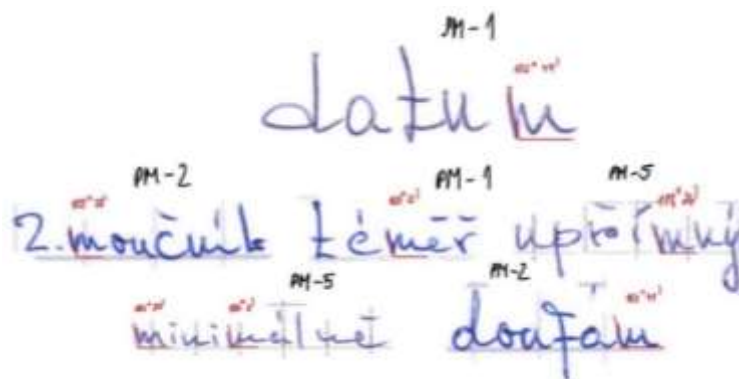

Obrázek č. 30 Umístění na lince – SM-1, PM-1, 2, 4, 5, 6 (zdroj: autor)

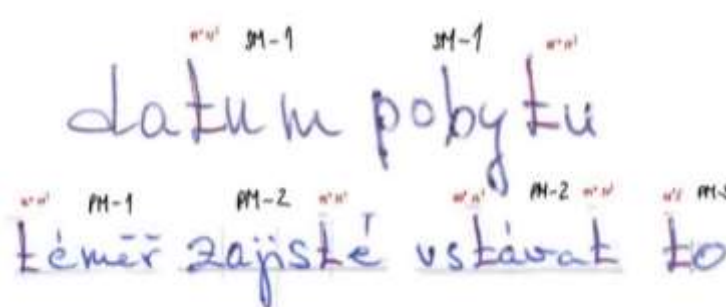
- **ve sklonu** – kolmý, pro ukázkou komponent „a“, „m“ a „t“,

Obrázek č. 31 Sklon komponent „a“ – SM-1, PM-2, 3, 5 (zdroj: autor)

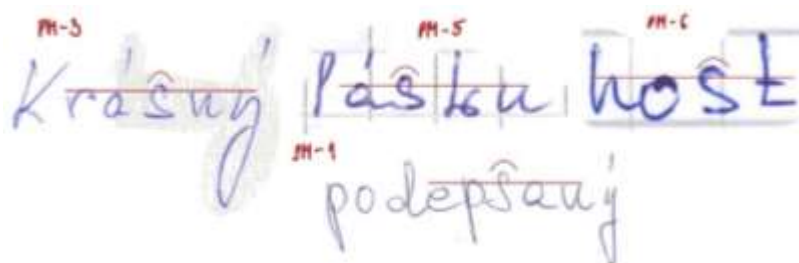

Obrázek č. 32 Sklon komponent „m“ – SM-1, PM-1, 2, 5 (zdroj: autor)

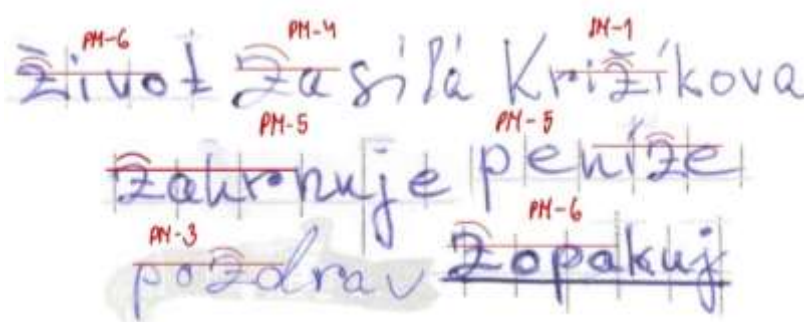

Obrázek č. 33 Sklon komponent „t“ – SM-1, PM-1, 2, 5 (zdroj: autor)

- ve vzájemných poměrech – nejpatrnější nepoměr se nachází u komponent „s“ a „z“, které se vychylují nad osu,

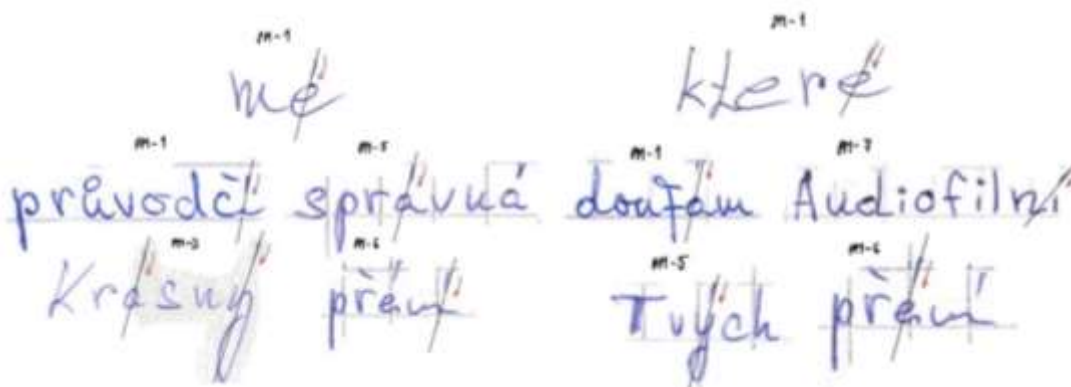

Obrázek č. 34 Poměry komponent „s“ – SM-1, PM-3, 5, 6 (zdroj: autor)

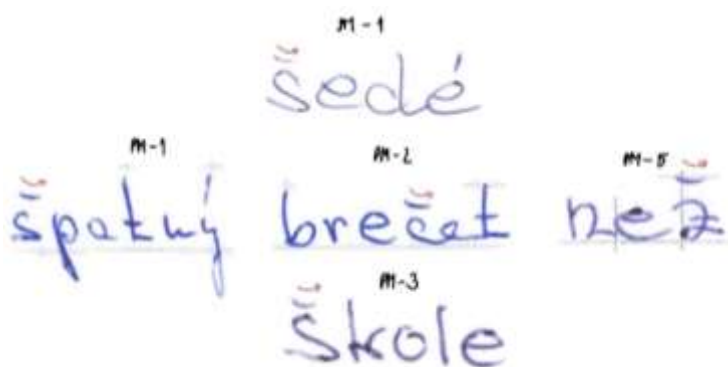
Obrázek č. 35 Poměry komponent „z“ – SM-1, PM-3, 4, 5, 6 (zdroj: autor)

- ve způsobu tvoření a umístění diakritické čárky – oblá nebo rovná směřuje kolmo středem komponentou,

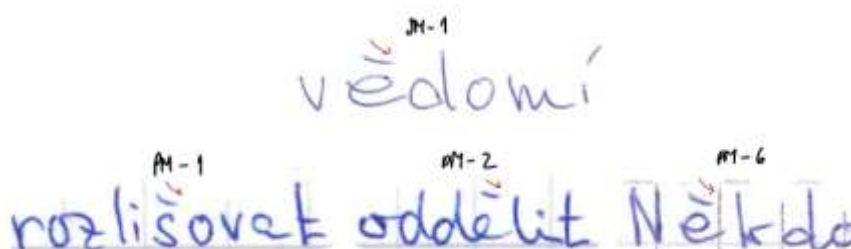

Obrázek č. 36 Umístění diakritické čárky – SM-1, PM-1, 3, 5, 6, 7 (zdroj: autor)

- ve způsobu tvoření a umístění diakritického háčku – mírně prohnutý (obrázek A) nebo lomený (obrázek B) diakritický háček, posazený na střed komponenty,

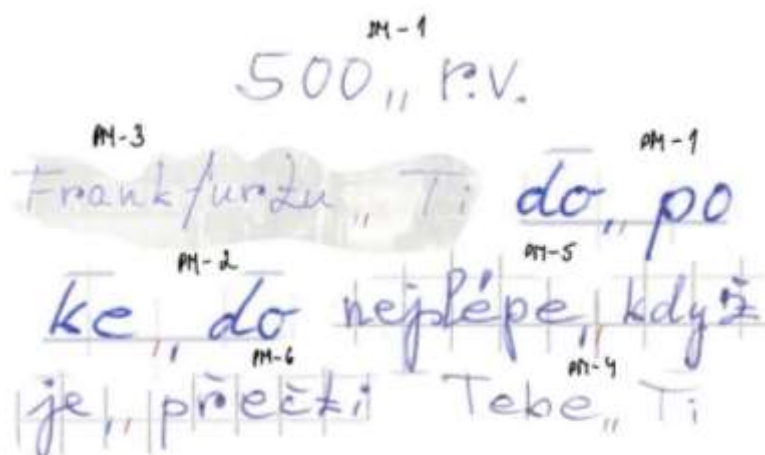

Obrázek č. 37 Umístění diakritického háčku 1 – SM-1, PM-1, 2, 3, 5 (zdroj: autor)

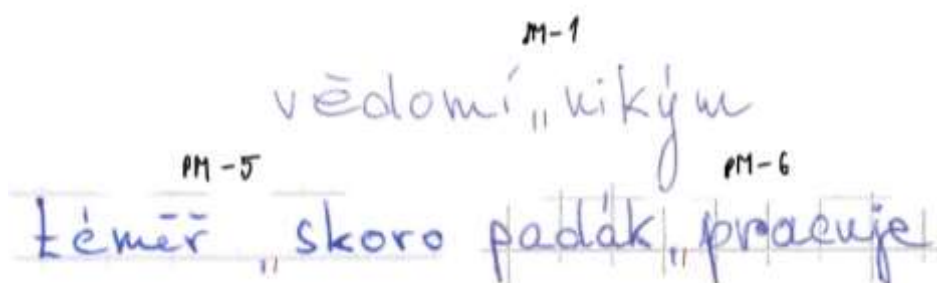

Obrázek č. 38 Umístění diakritického háčku 2 – SM-1, PM-1, 2, 6 (zdroj: autor)

- ve způsobu tvoření a umístění interpunkční čárky – krátká, směřující rovně nebo kolmo dolů.

Obrázek č. 39 Umístění interpunkční čárky 1 – SM-1, PM-1, 2, 3, 4, 5, 6 (zdroj: autor)

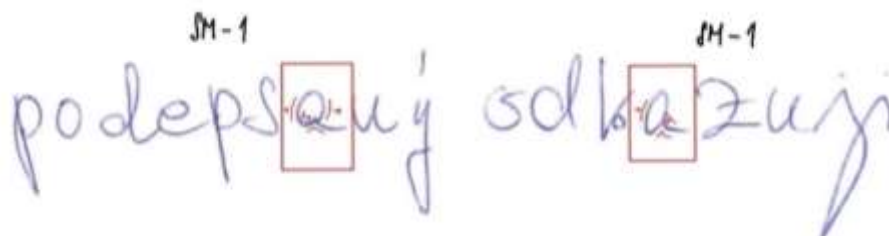

Obrázek č. 40 Umístění interpunkční čárky 2 – SM-1, PM-5, 6 (zdroj: autor)

Zvláštní rovina

Ve zvláštní rovině zkoumání byla zjištěna shoda v technice tvoření u všech porovnatelných písmen. Mezi komponenty s nejvíce patrnými identifikačními znaky patří následující:

- „a“ – nevázaná kurzívní komponenta s úplně dovršeným oválem, zakončená adjustací směřující souběžně se základnou, ve sporné písemnosti se nacházelo „a“ s více i méně zakulaceným oválem, ve sporných materiálech byla nalezena shoda obou případů,

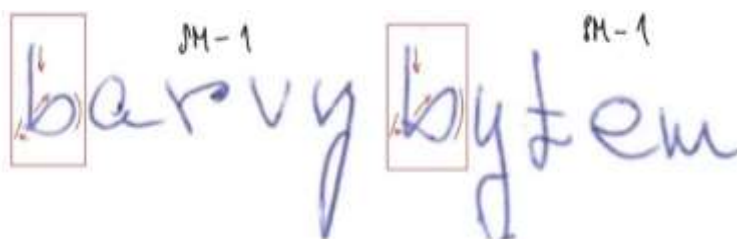

Obrázek č. 41 Analýza komponent „a“ – SM-1 (zdroj: autor)

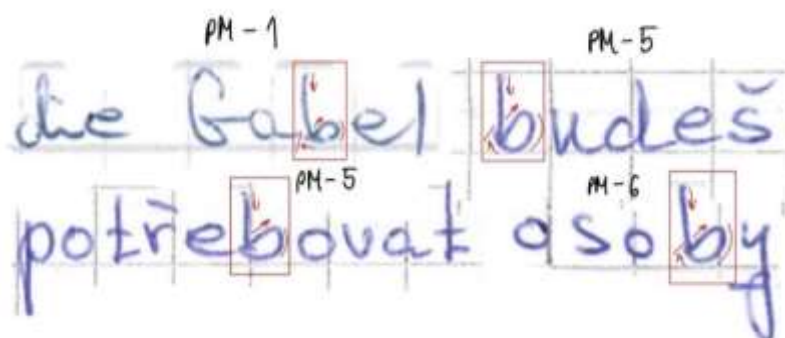

Obrázek č. 42 Analýza komponent „a“ – PM-1, 2, 5, 6 (zdroj: autor)

- „b“ – nevázaná perličková komponenta psaná pravotočivým jednotahovým pohybem, tvořena dovřeným oválem, horní obrat je vratný krycí,

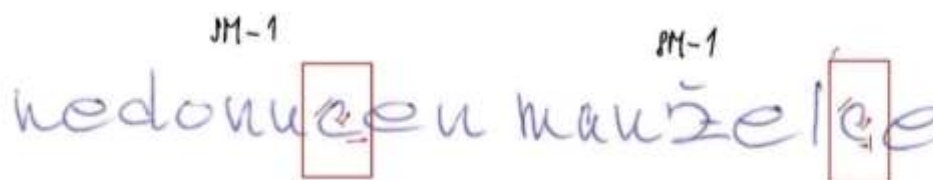

Obrázek č. 43 Analýza komponent „b“ – PM-1 (zdroj: autor)

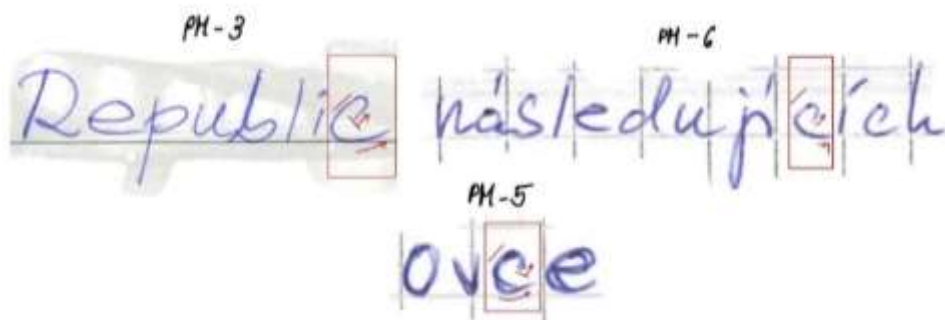

Obrázek č. 44 Analýza komponent „b“ – PM-1, 5, 6 (zdroj: autor)

- „c“ – nevázaná kurzívní komponenta se závitovitě tvořeným zcela nedovřeným oválem vedeným levotočivě, zakončeným buď s adjustací směřující nad základnu nebo tupým koncovým tahem, oba tyto znaky se nalézají ve srovnávacích materiálech,

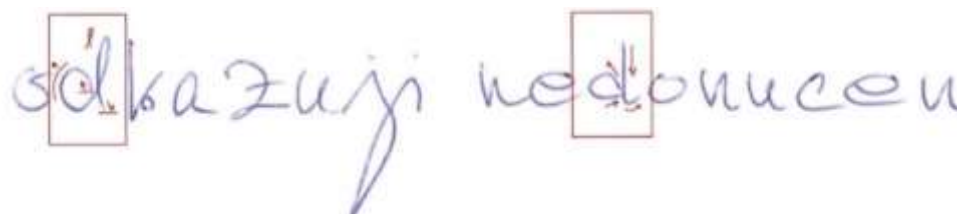

Obrázek č. 45 Analýza komponent „c“ – SM-1 (zdroj: autor)

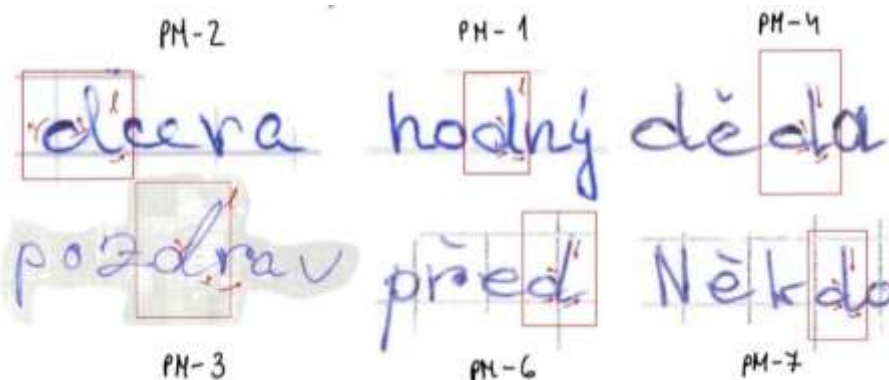

Obrázek č. 46 Analýza komponent „c“ – PM-3, 5, 6 (zdroj: autor)

- „d“ – nevázaná poloperličková komponenta psaná levotočivým jednotahovým pohybem je tvořena dovršeným oválem se závitem, horní obrat je buď prosmyčkováný nebo vratný krycí, je zakončený zkráceným tupým tahem nebo tahem s adjustací směřující nad základnu, oba tyto typy se shodují s nálezy komponent srovnávacích materiálů,

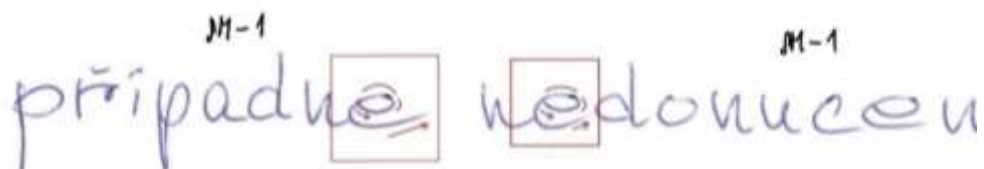

Obrázek č. 47 Analýza komponent „d“ – SM-1 (zdroj: autor)

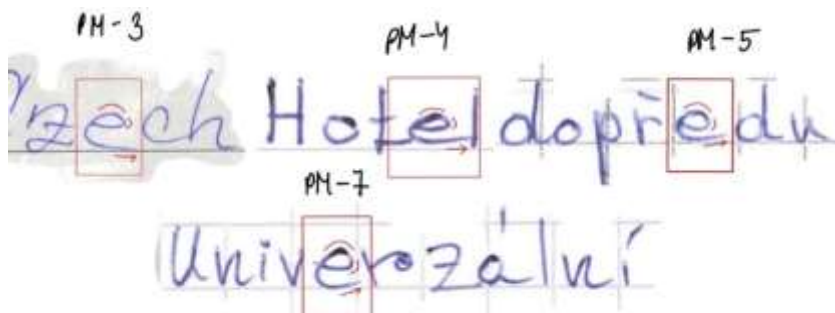

Obrázek č. 48 Analýza komponent „e“ – PM-1, 2, 3, 4, 6, 7 (zdroj: autor)

- „e“ – nevázaná perličková komponenta psaná pravotočivým pohybem se zvětšeným oblým obratem, zakončená adjustací směřující nad základnu,

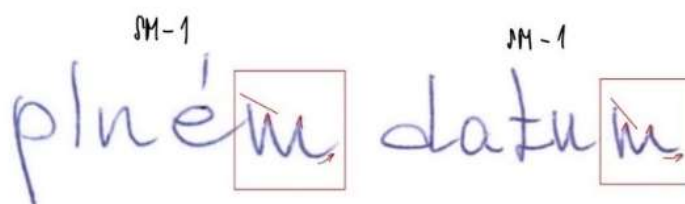

Obrázek č. 49 Analýza komponent „e“ – SM-1 (zdroj: autor)

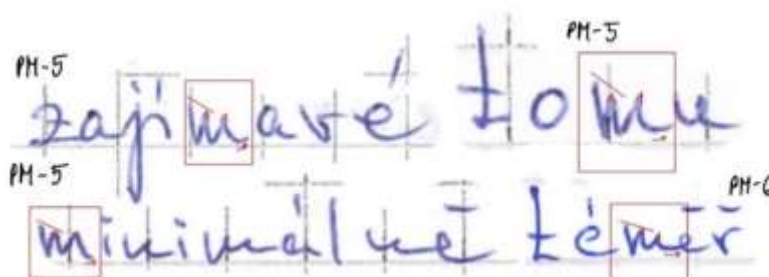

Obrázek č. 50 Analýza komponent „d“ – PM-3, 4, 5, 7 (zdroj: autor)

- „m“ – perličková komponenta s počátečním tahem vedoucím shora dolů tvořeným dvěma girlandovými a dvěma úhlovými obraty s koncovou adjustací směřující nad základnu,

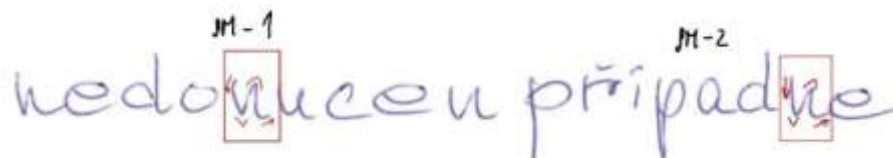

Obrázek č. 51 Analýzy komponent „m“ – SM-1 (zdroj: autor)

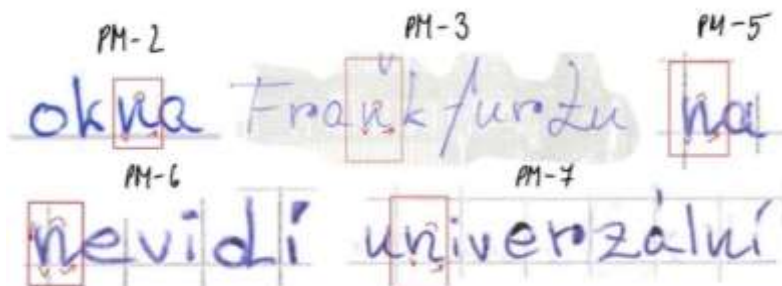

Obrázek č. 52 Analýzy komponent „m“ – PM-5, 6 (zdroj: autor)

- „n“ – perličková komponenta tvořena úhlovým a arkádovým obratem s koncovým tahem s adjustací směřující nad základnu,

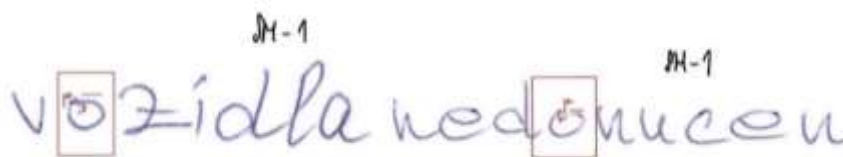

Obrázek č. 53 Analýza komponent „n“ – SM-1 (zdroj: autor)

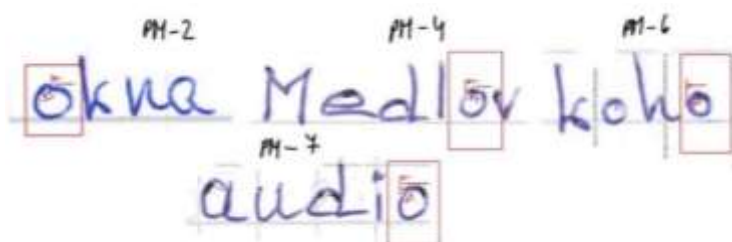

Obrázek č. 54 Analýza komponent „n“ – PM-2, 3, 5, 6, 7 (zdroj: autor)

- „o“ – perličková komponenta s počátečním tahem vedoucím zhruba od poloviny komponenty levotočivě s úplně dovršeným oválem,

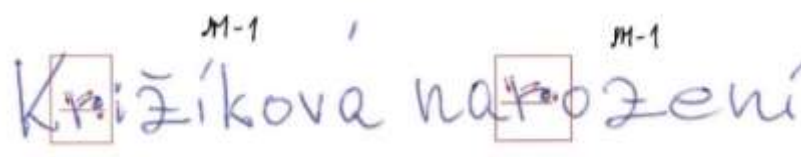

Obrázek č. 55 Analýza komponent „o“ – SM-1 (zdroj: autor)

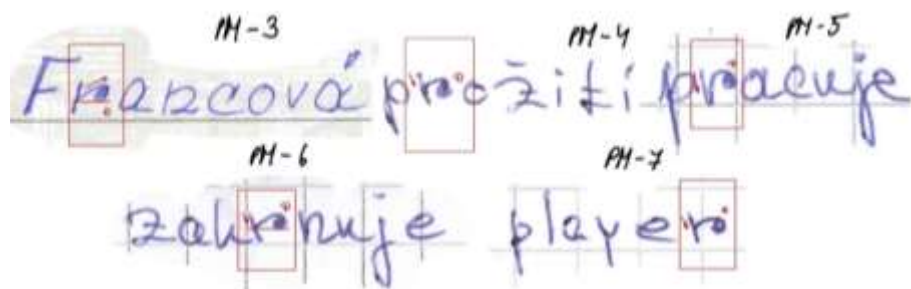

Obrázek č. 56 Analýza komponent „o“ – PM-2, 4, 6, 7 (zdroj: autor)

- „r“ – perličková komponenta tvořena úhlovým obratem zakončená atypickou smyčkou,

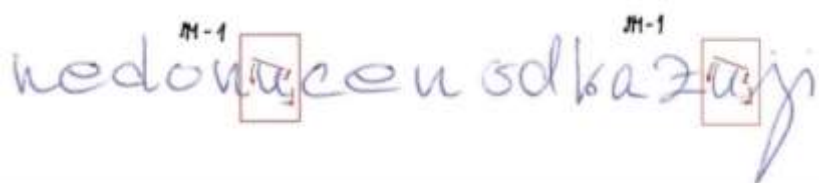

Obrázek č. 57 Analýza komponent „r“ – SM-1 (zdroj: autor)

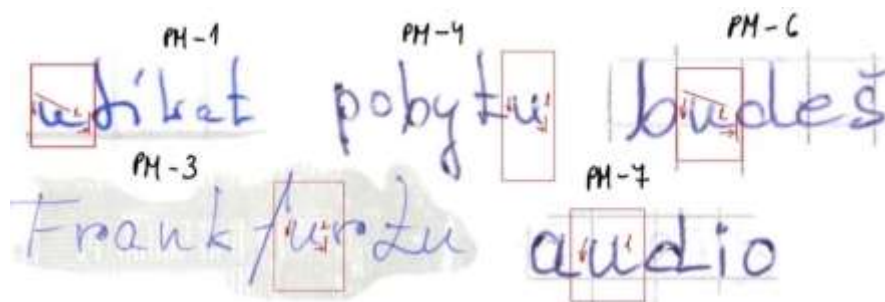

Obrázek č. 58 Analýza komponent „r“ – PM-3, 4, 5, 6, 7 (zdroj: autor)

- „u“ – perličková komponenta, jejíž osa je situovaná doprava, je tvořená úhlovým a kličkovým obratem, který je v poměru menší, zakončená je adjustací směřující nad základnu,

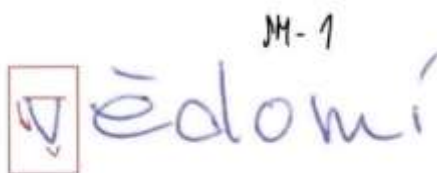

Obrázek č. 59 Analýza komponent „u“ – SM-1 (zdroj: autor)

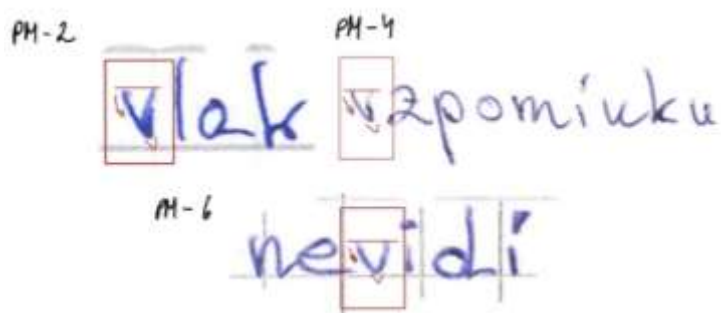

Obrázek č. 60 Analýza komponent „u“ – PM-1, 3, 4, 6, 7 (zdroj: autor)

- „v“ – perličková komponenta, jejíž osa je situovaná více doleva, je tvořena girlandovým obratem, koncový tah končí souběžně s tahem počátečním,

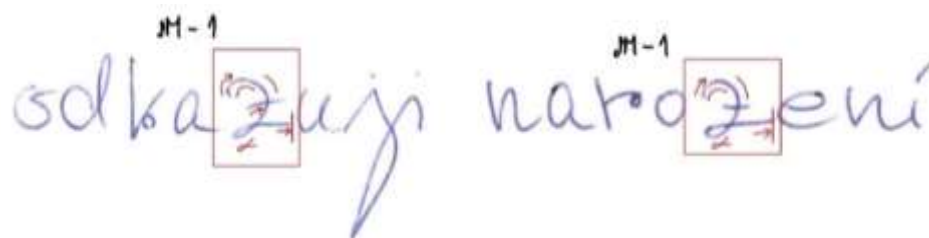

Obrázek č. 61 Analýza komponent „v“ – SM-1 (zdroj: autor)

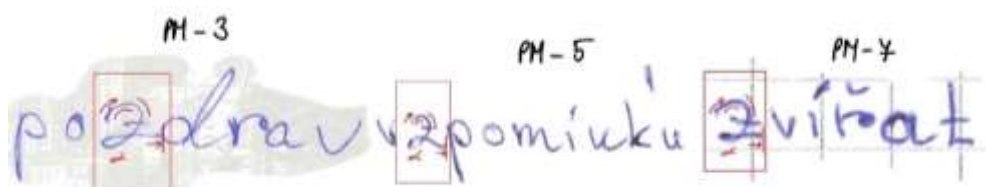

Obrázek č. 62 Analýza komponent „v“ – PM-2, 4, 6 (zdroj: autor)

- „z“ – perličková komponenta se zalomením v počáteční adjustaci, tvořená obloukem v horní části, proškrtlá konvexně či konkávně přes diagonálu, kličkovým obratem vedená v adjustaci směřující lehce nad základnu, v porovnání s ostatními komponenty je zvětšená,

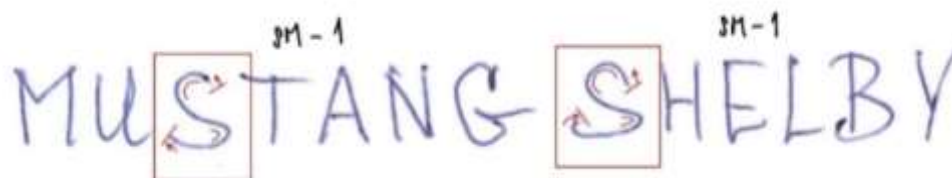

Obrázek č. 63 Analýza komponent „z“ – SM-1 (zdroj: autor)

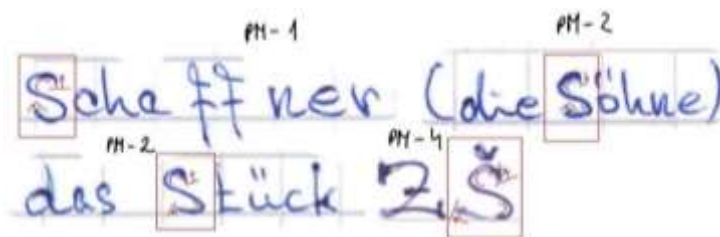

Obrázek č. 64 Analýza komponent „z“ – PM-3, 5, 7 (zdroj: autor)

- „S“ – hůlková komponenta s nedověřeným zakulaceným obloukem spojená s druhým o něco ostřejším obloukem, koncový tah směřuje nad základnu.

Obrázek č. 65 Analýza komponent „S“ – SM-1 (zdroj: autor)

Obrázek č. 66 Analýza komponent „S“ – PM-1, 2, 4 (zdroj: autor)

6.5 Závěr zkoumání

Dle schváleného standardu pro stanovování závěrů znaleckého zkoumání je pisatelem sporné písemnosti nazvaná „Závět“ (ozn. SM-1) kromě věty „Dále této odkazují rodinnou chalupu v Krkonoších, Rychlov 6.“ stejná osoba, která napsala texty předložené jako srovnávací materiál. Větu ve znění „Dále této odkazují rodinnou chalupu v Krkonoších, Rychlov 6.“ v Závěti tento pisatel nenapsal.

Komparací sporného textu Závěti, mimo větu „Dále této odkazují rodinnou chalupu v Krkonoších, Rychlov 6.“, s předloženým srovnávacím materiálem byly v obecné i zvláštní rovině zkoumání nalezeny pouze shodné znaky, včetně různých variant technik psaní jednotlivých písmen i kvality psaní. Po komplexním vyhodnocení všech znaků je náhodná shoda rukopisu s jinou osobou vyloučena i z hlediska snahy o nápodobu rukopisu pisatele srovnávacího materiálu. Dle tohoto zkoumání lze objektivně stanovit kategorický kladný závěr.

To ale nelze říci o větě „Dále této odkazují rodinnou chalupu v Krkonoších, Rychlov 6.“, která je oproti ostatnímu textu Závěti mírně zmenšená, je psaná pomaleji s nižší jistotou psacího pohybu. Z hlediska techniky psaní jsou sice v tomto rukopisu obsaženy některé na první pohled nápadné shody (zejména v komponentách „h“, „l“, „t“, „r“ „p“, na základní úrovni i „e“, „z“), avšak také zásadní rozdíly, a to zejména v komponentách „a“ a „d“ (způsob nasazení, kdy psací tah není veden „odspodu“), „e“ (ostrý obrat), „k“ i „K“ (odlišný systém psaní těchto písmen), „o“ (s výraznějším kličkovým obratem v koncovce), „z“ (ostrý obrat v počátku písmene). V obecné i zvláštní rovině byla nalezena řada významných rozdílů, pro které lze bezesporu stanovit kategorický záporný závěr zkoumání, který dokazuje, že pisatelem této věty není Antonín Franc.

Závěr

Cílem bakalářské práce bylo využít nasbíraných poznatků z teoretické části k vyřešení případu blíže popsaneho v části analytické. K dosažení tohoto cíle byla praktická část této práce rozdělena na dva oddíly. První oddíl se opíral o hypotézu, zda byla celá sporná písemnost napsána jedním pisatelem, zatímco ve druhém oddílu proběhlo šetření vedoucí k identifikaci daného pisatele. Po rozsáhlém šetření byla vznesená námitka, napadající pravost závěti, uznána za pravdivou. Potvrdilo se, že jedna věta sporné písemnosti byla připsána jiným pisatelem, jehož totožnost je neznámá. K tomuto výzkumu bylo využito kombinace kvalitativních metod, skládajících se z metody analyticko-syntetické, srovnávací a grafometrické.

První fáze zkoumání započala klasifikací znaků sporné písemnosti z hlediska obecné i zvláštní roviny. Při jejich srovnávání se dospělo k závěru, že sporná písemnost byla napsaná jedním pisatelem kromě věty: „Dále této odkazují rodinnou chalupu v Krkonoších, Rychlov 6.“, ta byla napsaná jiným pisatelem. Ve druhé fázi zkoumání se porovnávaly nalezené identifikační znaky sporné písemnosti se znaky srovnávacích materiálů. V obecné rovině se písemnosti hodnotily především z hlediska celkového dojmu a struktury. Ve zvláštní rovině proběhlo zkoumání zaměřené na směr, proporce, plynulost, sklon a další náležitosti jednotlivých komponent. Závěrem druhé fáze šetření je shoda pisatele sporné listiny a srovnávacích materiálů kromě výše vyznačené věty, kterou prokazatelně nenapsal A. Franc.

Z mého pohledu bylo dosaženo cíle této práce. Za pomoci nasbíraných poznatků uvedených v teoretické části práce proběhl výzkum, jehož cílem bylo rozřešení případu se spornou závětí. Dle tohoto zkoumání lze stanovit kategorický kladný závěr.

V neposlední řadě je nutné podotknout, že studenti, kteří se rozhodnou pro práci experta v oboru zkoumání ručního písma, si musí projít nelehkou cestou. Po vystudování vysoké školy na ně čeká vědecko-výzkumná činnost a následně výkon znalecké činnosti za pomoci zkušenějšího znalce, po jejím absolvování dojde k osvojení všech důležitých postupů a návyků důležitých pro výkon tohoto povolání.

Psaním této bakalářské práce mi bylo umožněno si alespoň na chvíli vyzkoušet práci písmařky, které si neskutečně vážím, neboť je nejen velice zajímavá, ale i náročná.

Seznam použité literatury

MONOGRAFIE

BLAŽEK, Petr, VALEŠKA, Jiří a PORADA, Viktor. *Expertiza ručního písma*. 1.vyd. Praha: Kriminologický ústav VB, 1984 [cit. 2023-02-26].

ČÍRTKOVÁ, Ludmila. *Kriminální psychologie*. Praha, 1998 [cit. 2023-02-26]. ISBN 80-85858-70-3.

KONRÁD, Zdeněk, PORADA, Viktor, STRAUS, Jiří a SUCHÁNEK, Jaroslav. *Kriminalistika. Teorie, metodologie a metody kriminalistické techniky*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2014 [cit. 2023-02-26]. ISBN 978-80-7380-535-7.

MENHART, Oldřich. *Nauka o písmu*. 5. vyd. Praha: Státní pedagogické nakladatelství, 1981 [cit. 2023-02-26]. ISBN 14-438-81.

MORRIS, Ron N. *Forensic Handwriting Identification: Fundamental Concepts and Principles*. 2. vyd. Academic Press, 2020 [cit. 2023-02-26]. ISBN 9780124104204.

MUSIL, Jan, KONRÁD, Zdeněk a SUCHÁNEK, Jaroslav. *Kriminalistika*. 2. vyd. Praha: C. H. Beck, 2004. Beckovy mezioborové učebnice [cit. 2023-02-26]. ISBN 80-7179-878-9.

PŘÍHODA, V. *Analýza psacího pohybu*. Olomouc: Promberger, 1928. Tvořivá škola IV [cit. 2023-02-26].

STRAUS, Jiří a kol. *Kriminalistická technika*. 3. vyd. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2012 [cit. 2023-02-26]. ISBN 978-80-7380-409-1.

ZÁKONNÁ ÚPRAVA

Zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád). Zákony pro lidi [online]. [cit. 2023-02-26]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1961-141>.

Zákon č. 254/2019 Sb., o znalcích, znaleckých kancelářích a znaleckých ústavech. Zákony pro lidi [online]. [cit. 2023-02-26]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2019-254>.

WEBOVÉ STRÁNKY A ELEKTRONICKÉ ZDROJE

Československá společnost pro písmoznalectví [online]. [cit. 2023-02-13]. Dostupné z: <https://www.pismoznalectvi.org/o-pismoznalectvi/>.

LUCIA Forensic. *Systémy pro kriminalistická zkoumání* [online]. Praha [cit. 2023-02-27]. Dostupné z: https://www.forensic.cz/cs/products/lucia_forensic.

Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy. *Comenia script jako alternativní písmo pro školáky* [online]. Praha: , ©2012 [cit. 2023-02-21]. Dostupné z: <https://www.msmt.cz/ministerstvo/novinar/comenia-script-jako-alternativni-pismo-pro-skolaky>.

SAMKOVÁ, Jaroslava. *Soudní znalec pro obory písmoznalectví a kriminalistiky se specializací na ruční písmo* [online]. Plzeň, ©2017 [cit. 2023-02-13]. Dostupné z: <http://www.pismoznalec-samkova.cz/grafologie-versus-zkoumani-rucniho-pisma.html>.

SPQR. *Portál Antika: Starověký Řím a Řecko* [online]. ©2022 [cit. 2023-02-16]. Dostupné z: <https://spqr.cz/2022/05/09/spqr/>.

Vesmír. *Sloužil paleolitický předmět k bijekci mezi prvky dvou množin? Věstonická vrubovka* [online]. [cit. 2023-02-16]. Dostupné z: <https://vesmir.cz/cz/casopis/archiv-casopisu/1997/cislo-6/vestonicka-vrubovka.html>.

WRIGHT, James. *International encyclopaedia of social and behavioural sciences* [online]. Elsevier, 2014 [cit. 2023-02-15]. Dostupné z: <http://sites.utexas.edu/dsb/tokens/the-evolution-of-writing/>.

Seznam obrázků

Obrázek č. 1 Piktografické písmo (zdroj: autor)	10
Obrázek č. 2 Ideografické písmo (zdroj: autor)	10
Obrázek č. 3 Klínové písmo (zdroj: autor).....	11
Obrázek č. 4 Hieroglyfy (zdroj: autor).....	11
Obrázek č. 5 Fénické písmo (zdroj: autor)	12
Obrázek č. 6 Cyrilská abeceda (zdroj: autor)	13
Obrázek č. 7 Archaická latinka (zdroj: autor).....	14
Obrázek č. 8 Školní norma z roku 1932 (zdroj: autor).....	15
Obrázek č. 9 Číselný systém římský a arabský (zdroj: autor)	16
Obrázek č. 10 Ukázka kurzívního písma (zdroj: autor)	18
Obrázek č. 11 Ukázka hůlkového písma (zdroj: autor).....	18
Obrázek č. 12 Ukázka perličkového písma (zdroj: autor).....	19
Obrázek č. 13 Comenia script (zdroj: autor).....	19
Obrázek č. 14 Komparace podpisů zařízením LUCIA Forensic (zdroj: autor)	42
Obrázek č. 15 Absolutní velikosti komponent sporné věty (zdroj: autor).....	45
Obrázek č. 16 Absolutní velikosti komponent libovolně zvolené věty (zdroj: autor)	45
Obrázek č. 17 Vzdálenosti mezi slovy ve sporné větě (zdroj: autor).....	46
Obrázek č. 18 Vzdálenosti mezi slovy v libovolně zvolené větě (zdroj: autor) ...	46
Obrázek č. 19 Srovnání komponent „a“ (zdroj: autor)	46
Obrázek č. 20 Srovnání komponent „d“ (zdroj: autor)	47
Obrázek č. 21 Srovnání komponent „e“ (zdroj: autor)	47
Obrázek č. 22 Srovnání komponent „o“ (zdroj: autor)	48
Obrázek č. 23 Srovnání komponent „p“ (zdroj: autor)	48
Obrázek č. 24 Srovnání komponent „š“ (zdroj: autor)	48
Obrázek č. 25 Srovnání komponent „z“ (zdroj: autor)	49
Obrázek č. 26 Srovnání multikomponenty „ji“ (zdroj: autor)	49
Obrázek č. 27 Srovnání slov „odkazují“ (zdroj: autor)	50
Obrázek č. 28 Rozvržení textu sporné listiny a srovnávacích materiálů (zdroj: autor).....	50
Obrázek č. 29 Okraje textu – SM-1, PM-5, 6 (zdroj: autor)	51

Obrázek č. 30 Umístění na lince – SM-1, PM-1, 2, 4, 5, 6 (zdroj: autor)	51
Obrázek č. 31 Sklon komponent „a“ – SM-1, PM-2, 3, 5 (zdroj: autor).....	51
Obrázek č. 32 Sklon komponent „m“ – SM-1, PM-1, 2, 5 (zdroj: autor).....	52
Obrázek č. 33 Sklon komponent „t“ – SM-1, PM-1, 2, 5 (zdroj: autor).....	52
Obrázek č. 34 Poměry komponent „s“ – SM-1, PM-3, 5, 6 (zdroj: autor)	52
Obrázek č. 35 Poměry komponent „z“ – SM-1, PM-3, 4, 5, 6 (zdroj: autor)	52
Obrázek č. 36 Umístění diakritické čárky – SM-1, PM-1, 3, 5, 6, 7 (zdroj: autor)	53
Obrázek č. 37 Umístění diakritického háčku 1 – SM-1, PM-1, 2, 3, 5 (zdroj: autor)	53
Obrázek č. 38 Umístění diakritického háčku 2 – SM-1, PM-1, 2, 6 (zdroj: autor)	53
Obrázek č. 39 Umístění interpunkční čárky 1 – SM-1, PM-1, 2, 3, 4, 5, 6 (zdroj: autor).....	54
Obrázek č. 40 Umístění interpunkční čárky 2 – SM-1, PM-5, 6 (zdroj: autor)	54
Obrázek č. 41 Analýza komponent „a“ – SM-1 (zdroj: autor)	54
Obrázek č. 42 Analýza komponent „a“ – PM-1, 2, 5, 6 (zdroj: autor)	55
Obrázek č. 43 Analýza komponent „b“ – PM-1 (zdroj: autor)	55
Obrázek č. 44 Analýza komponent „b“ – PM-1, 5, 6 (zdroj: autor)	55
Obrázek č. 45 Analýza komponent „c“ – SM-1 (zdroj: autor)	55
Obrázek č. 46 Analýza komponent „c“ – PM-3, 5, 6 (zdroj: autor).....	56
Obrázek č. 47 Analýza komponent „d“ – SM-1 (zdroj: autor)	56
Obrázek č. 48 Analýza komponent „d“ – PM-1, 2, 3, 4, 6, 7 (zdroj: autor)	56
Obrázek č. 49 Analýza komponent „e“ – SM-1 (zdroj: autor)	57
Obrázek č. 50 Analýza komponent „d“ – PM-3, 4, 5, 7 (zdroj: autor)	57
Obrázek č. 51 Analýzy komponent „m“ – SM-1 (zdroj: autor)	57
Obrázek č. 52 Analýzy komponent „m“ – PM-5, 6 (zdroj: autor).....	57
Obrázek č. 53 Analýza komponent „n“ – SM-1 (zdroj: autor)	58
Obrázek č. 54 Analýza komponent „n“ – PM-2, 3, 5, 6, 7 (zdroj: autor)	58
Obrázek č. 55 Analýza komponent „o“ – SM-1 (zdroj: autor)	58
Obrázek č. 56 Analýza komponent „o“ – PM-2, 4, 6, 7 (zdroj: autor)	58
Obrázek č. 57 Analýza komponent „r“ – SM-1 (zdroj: autor)	58
Obrázek č. 58 Analýza komponent „r“ – PM-3, 4, 5, 6, 7 (zdroj: autor)	59
Obrázek č. 59 Analýza komponent „u“ – SM-1 (zdroj: autor)	59

Obrázek č. 60 Analýza komponent „u“ – PM-1, 3, 4, 6, 7 (zdroj: autor)	59
Obrázek č. 61 Analýza komponent „v“ – SM-1 (zdroj: autor)	59
Obrázek č. 62 Analýzy komponent „v“ – PM-2, 4, 6 (zdroj: autor).....	60
Obrázek č. 63 Analýza komponent „z“ – SM-1 (zdroj: autor)	60
Obrázek č. 64 Analýza komponent „z“ – PM-3, 5, 7 (zdroj: autor).....	60
Obrázek č. 65 Analýza komponent „S“ – SM-1 (zdroj: autor).....	60
Obrázek č. 66 Analýza komponent „S“ – PM-1, 2, 4 (zdroj: autor)	61

Seznam příloh

Příloha č. 1 SM-1 (sporná listina s názvem „Závěť“ ze dne 9.7.2018)	69
Příloha č. 2 PM-1 („Wörter“ Antonín Franc“ z roku 1989).....	70
Příloha č. 3 PM-2 („Wörter Antonín Franc“ z roku 1989).....	71
Příloha č. 4 PM-3 (pohled z roku 2014).....	72
Příloha č. 5 PM-4 (pohled z roku 2018).....	73
Příloha č. 6 PM-5 („Tibetský test osobnosti – otázky“)	74
Příloha č. 7 PM-6 („Tibetský test osobnosti – odpovědi“).....	76
Příloha č. 8 PM-7	78

Přílohy práce

Příloha č. 1 SM-1 (sporná listina s názvem „Závěť“ ze dne 9.7.2018)

Závěť

Já, níže podepsaný Antonín Franc,
r.č. 53-02-24/103, datum narození [REDAKCE]
bytem Křižíkova ul. 1873/16. 430 01 CHOMUTOV,
při plném vědomí, nikým nedonucen, odkazuji
veškerý můj majetek, včetně bývalé manželce
Kateřině Francové, roz. Klepáčové, nar. 13.06.1956,
r.č. 56-56-13/2243, vyjma vozidla značky
FORD MUSTANG SHELBY, GT 500, r.v. 1967, R2 243 1832,
šedé barvy, které případně má jediné dceři
Zuzaně Pšáčkové, roz. Francové, nar. 10.07.1978,
r.č. 78-57-10/2471. Dále této odkazuji rodinnou
chalupu v Krokouších, Rychlov 6.

V Chomutově, dne 09.07.2018, prohlašuji, že
toto je má poslední vůle

SM-2

Antonín Franc

SM-1

Příloha č. 2 PM-1 („Wörter“ Antonín Franc“ z roku 1989)

böse	- zlý, špatný, rozhořčený
brav	- hodný
weinen	- plakat
plärren	- brečet
fast	- téměř, skoro
lebhaft	- živý, čilý
selten	- vzácný, řídký
die Ruhe	- klid, pokoj, odpočinek
unerwartet	- nečekaný
erleben etwas	- prožít, dožít, zažít něco (se. věcí)
schreien	- křičet
schweigen	- mlčet
umfallen	- padat, převrhnout
rennen	- vzájet, běžet, utíkat, srazit
das Geschrei	- křik, pomyk, hluk
aufstehen	- vstávat, povstat
besorgt	- starostlivý, znepekovaný
Flüstern	- šeptat
ein paar } einige } Minuten	- několik minut
anblicken } sehen } der Blick	- pohled, výhled, lesk - pohled, zřít - vidět, dívat se; hledět
das Besteck	- příbor jídelní
die Gabel	- vidlička
das Messer	- nůž
der Löffel	- lžice
ein kleiner Löffel	- lžička

Příloha č. 3 PM-2 („Wörter Antonín Franc“ z roku 1989)

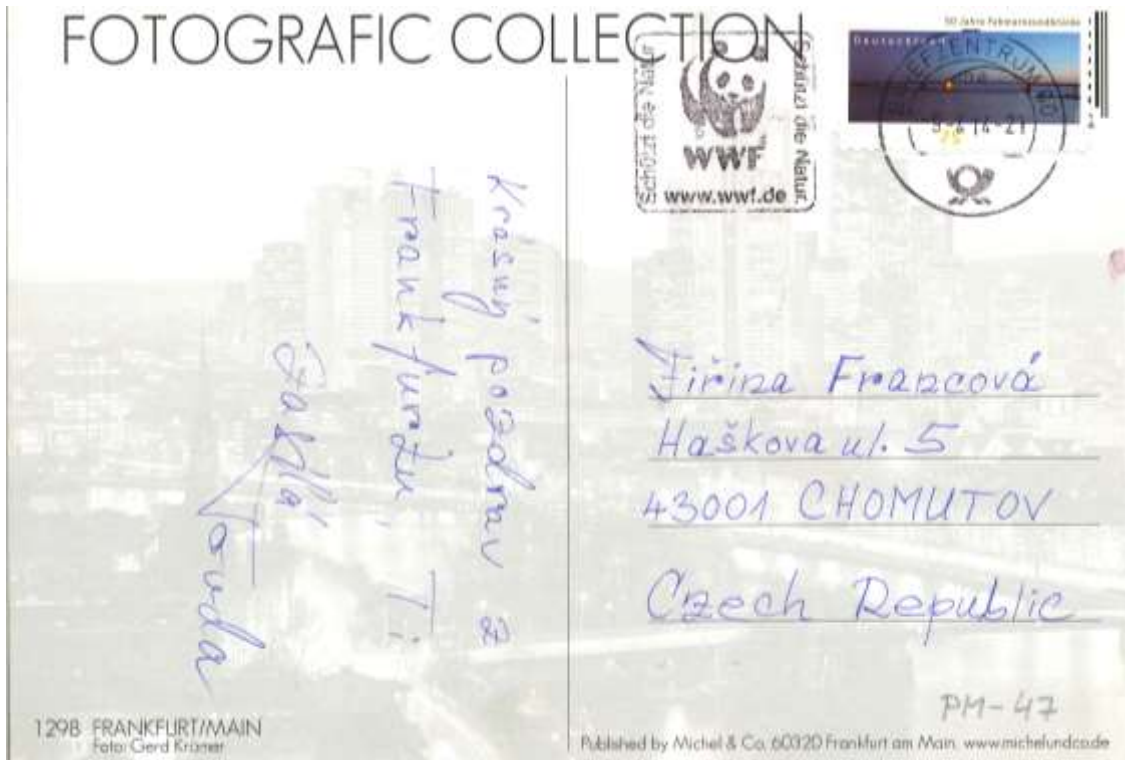
der Eilzug	- spěšný vlak
der Koffer	- kufr
das Abteil	- kupé, (železniční oddíl)
der Fensterplatz	- místo u okna
der Schaffner	- průvodčí
die Illustrierte	- obrázkový časopis
die Fahrkarte	- jízdenka
finden	- najít, nalézt...
da	- 1. zde, tady, tu; 2. když, pokud; zatímco používání, protože 3. kde, to.

Präpositionen - (předložky)

in	- v, ve, do (místu), (směrem) v, do, do
nach	- po, k, ke, do, podle
bis	- do, až, až do, po, pokud ke
über	- přes, nad, za, o
von	- od, z, s (s přílohou)
zu	- k, ke, ku
mit	- s

Sondern	- oddělit, rozlišovat, rozlišit; ujbř.
hoffentlich	- zřejmě, snad; doufám, že
die Hoffnung	- (de...en) - naděje
der Besuch (die -e)	- 1. návštěva; 2. docházka (škola)
der Gast (die Gäste)	- host (hosté)
der Sohn (die Söhne)	- syn (synové)
die Tochter (die Töchter)	- dcera (dcery)
der Kuchen (die ...)	- 1. koláč 2. moucha (koláč, moučny)

Příloha č. 4 PM-3 (pohled z roku 2014)

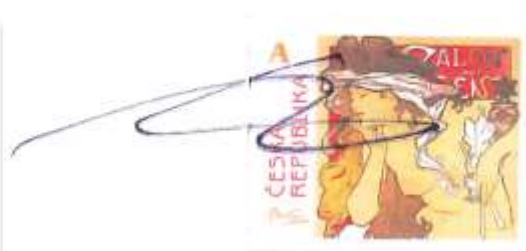
Příloha č. 5 PM-4 (pohled z roku 2018)

 IST ES NICHT ZEIT FÜR EINE NEUE KOLLEKTION?

krásné prožítí pobytu
ve škole v přírodě
a vzpomínku na
Tebe, Ti
Zaslala a přeje
děda

AB DEM 20.09
DIE NEUE KOLLEKTION
VON WOLFGANG JOOP
EXKLUSIV FÜR GALERIA KALIFHOF

www.galeria-1879.de

Eliška Blínová
ZŠ Duhová cesta
Hotel Medlov
Fryšava p. Žákovou
horou 143.
592 04

Příloha č. 6 PM-5 („Tibetský test osobnosti – otázky“)

Tibetský test osobnosti:

Dej si na tomto testu záležet a budeš velmi překvapený/á.
Velmi zajímavé. Dalai Lama Ti navrhuje si to přečíst, aby jsi
zjistil/á, jestli to na Tebe sedí.

Jež čtyři otázky a odpovědi Tě překvapí.

Varování!! Buď upřímný/á a nepodváděj tím, že dopředu
vyhledáš odpovědi. Mysl je jako padák, pracuje nejlépe, když
je otevřená. Je zábava to vyplňovat, ale musíš velmi pozorně
sledovat instrukce. Nepodváděj.

Přečti si něco před tím, než začneš test!

Varování! Odpovídej na otázky postupně během vyplňování. Jsou
jen 4 otázky a když je přečteš všechny před skončením testu,
nebudeš mít upřímné výsledky.

Spíš všechna cvičení během toho, jak se budeš myšlí posouvat dále.
Nedívej se dopředu. Vem si pero a papír na zapsání svých
odpovědí na každou otázku.

Nakonec, budeš to potřebovat. Je to upřímný dotazník, který Ti
poví mnoho o sobě. Odpovídej na každou položku. První věc,
která Tě napadne, je obvykle ta správná.

Zapamatuj si - nikdo jiný kromě Tebe to nevidí.

① Seřadí následujících 5 zvířat v pořadí Tvých preferencí.

(1. nejpreferovanější; 5. nejneoblíbenější):

Kráva; Tygr; ovce; kůň; Prase

② Napiš na každou položku jedno slovo, které jí nejvíc vystihuje:

Pes; Kočka; Potkan; Káva; Moře.

PM-57 (I)

③ Mysli na někoho, kdo Tě dobře zná, je pro Tebe důležitý a můžeš k němu přiřadit jednu z následujících barev.

Neopakuj svoji odpověď 2x.

Napiš jen jednu osobu pro každou z barev:

žlutá, oranžová, červená, bílá, zelená

④ A nakonec, napiš svoje oblíbené číslo a svůj neoblíbenější den v týdnu.

Dokončení?

Ujistí se, že odpovědi jsou takové, jaké skutečně chceš.

Podívej se na vklad jednotlivých odpovědí: Ale před tím ne začneš,

zopakuj svoje přání.

Příloha č. 7 PM-6 („Tibetský test osobnosti – odpovědi“)

Odpovědi:

① Toto definuje Tvé priority v životě.

Králva označuje kariéru
Tygr –||– hrdost
ovce –||– lásku
kůň –||– rodinu
prase –||– peníze

② Tvůj popis psa zahrnuje v sobě Tvoji vlastní osobnost.
Tvůj popis kočka zahrnuje v sobě osobnost Tvého partnera.
Tvůj popis potkana zahrnuje v sobě osobnost Tvých nepřátel.
Tvůj popis kůň je to, jak si vysvětluješ sex.
Tvůj popis moře zahrnuje v sobě Tvůj vlastní život.

③ Žlutá: Někdo, na koho nikdy nezapomeš.
Oranžová: Někdo, koho považuješ za skutečného přítele.
Červená: Někdo, koho skutečně miluješ.
Bílá: Tvoje spřízněná duše
Zelená: Někdo, koho si budeš pamatovat po zbytek svého života.

④ Pošli tuto zprávu tolika lidem, jaké je Tvoje oblíbené číslo a Tvůj sešplní v den, který jsi napsal/a.

Toto řekl Dalai Lama o Miléniu – vezmi pár sekund!
Prokleď si je, přečti a mysl.

Nevymaž tuto zprávu do 96 hodin po odeslání, než se mantra od PM-581 Tebe dostane k dalším lidem. Budeš mít velmi příjemné překvapení

Je to pravda, i navzdor tomu, že nejsi pověřivý/á. Prosim
Tě, udělej to. Je to fascinující.

Pošli tento E-Mail MANTRA alespoň 5-ti lidem a Tvůj
život selepší.

0-4 osoby: Tvůj život selepší jenom.

5-9. osob: Tvůj život selepší tak, aby jsi ho měl/a rád/a.

10-14. osob: budeš v nejbližším 3 týdnech minimálně 3x více překva-
pený/á.

15 a více osob: Tvůj život se drastickylepší a Tvoje přání se splní.

PM-52(III)

Příloha č. 8 PM-7

www.rodel-audio.cz

Univerzální 4K Ultra HD Blu-ray player:

OPPO UDP-203

22.990,- Kč

872,- €

Audiofilní univerzální 4K Ultra HD Blu-ray
player

49.990,- Kč

OPPO UDP-205

1.897,- €